

๕ เรือนทาส

ญันทร

สำนักพิมพ์
มาจตุรม

สำนักพิมพ์
มางกรีน

ลำดับที่ 56

เรือนทาส

โดย ญันนัทร

ราคา 360 บาท

ISBN 978-616-00-1290-9

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม 2557

พิมพ์โฆษณาครั้งนี้ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายแล้ว

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ไม่อนุญาตให้สแกนหนังสือหรือคัดลอกเนื้อหาส่วนหนึ่งส่วนใดเพื่อสร้างฐานข้อมูล
อิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์และเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเท่านั้น

หัวหน้ากองบรรณาธิการสำนักพิมพ์มายดรีม : วสันต์ พร้อมมิตรญาติ

บรรณาธิการเล่ม : การบูร สุขวิไลธारा

พิสูจน์อักษร : ศรัณย์รัชต์ เชียงไกรเวช สุชาดา ใจสุข สุวิชา สุชีวปต์ วิไลวรรณ โยตี

ออกแบบปก : generalthings@gmail.com จัดรูปเล่ม : ระระวดี คณะเจริญ

พิมพ์ที่ : บริษัทเยลโล่การพิมพ์ (1998) จำกัด

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : บริษัทสหพรบิลเลียนกรุ๊ป จำกัด

กรรมการผู้จัดการ/บรรณาธิการอำนวยการ : วรพันธ์ โลกิตสถาพร

รองกรรมการผู้จัดการ : สุภัคชญา โลกิตสถาพร

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ธัญภักดิ์ ฟองไชย์

ผู้จัดการฝ่ายขาย : กิ่งแก้ว ลิกะไชย

ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารองค์กรและกิจกรรมสัมพันธ์ : นฤเบศ สมฤทธิ์

ที่ปรึกษาทางกฎหมาย : ธนกร กองเพ็ง

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย บริษัทสหพรบิลเลียนกรุ๊ป จำกัด

18 ซอยลาดปลาเค้า 63 ถนนลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

โทรศัพท์ 0 2940 3855-6 โทรสาร 0 2940 3970

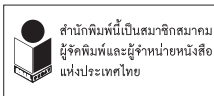
www.satapornbooks.com

หากท่านผู้อ่านพบหนังสือไม่ได้มาตรฐาน เช่น หน้ากระดาษสลับกัน หน้าขาดหาย การเข้าเล่มไม่สมบูรณ์

สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนหนังสือเล่มใหม่ให้ท่าน

โปรดติดต่อและส่งหนังสือคืนพร้อมบรรยายละเอียดการชำรุด

ไปตามที่อยู่ด้านบน หรือโทร. 0 2940 3855-6 ต่อ 21, 54

พืพบบ
กระดาษกอนสายตา
www.greenread.com

**Green
Read** อ่านได้บน

คำนำนักเขียน

ดีใจและยินดีอย่างเหลือเกินค่ะที่ได้พบกับนักอ่านทุกท่านอีกครั้ง

เรือนทาส เป็นนวนิยายลำดับที่สามที่ได้ออกกับสำนักพิมพ์มายดรีม บ้านอีกหลังที่แสนอบอุ่น ส่วนแรงบันดาลใจนั้นมาจากการที่ผู้เขียนได้ดูละครเรื่องหนึ่งซึ่งเกี่ยวกับความรักของแม่ และอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กันก็คือคำแนะนำจากพี่โป่ง การบูร สุขวิไลธารา บรรณาธิการของสำนักพิมพ์มายดรีมเกี่ยวกับชีวิตของทาสในสมัยก่อนที่ถูกนายทาสข่มเหงรังแกโดยที่ไม่สามารถจะต่อสู้ได้ จึงได้นำทั้งสองอย่างนี้มาปะติดปะต่อและสร้างพลอตขึ้นมาโดยให้เรื่องที่แต่งออกมานั้นเป็นเรื่องที่คนในยุคปัจจุบันอ่านได้ แต่ไม่ทิ้งกลิ่นอายของความเป็นนวนิยายย้อนยุค

นอกจากเรื่องความรักของแม่ที่เป็นแก่นของเรื่องแล้ว เรื่องนี้ยังแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับตัณหา ราคะกิเลสในใจของมนุษย์ โดยเฉพาะเรื่องของการมรณกรรม ความไม่รู้จักพอในความใคร่ จนทำให้ทุกคนรอบตัวต้องมารับเคราะห์กรรมอีกทั้งกรรมนั้นยังตกไปสู่รุ่นลูก

กระนั้น ญันนธกรก็คือญันนธกร เจ้าของนามปากกาที่ยังชอบนิทานก่อนนอนเรื่องซินเดอเรลลาตลอดมา จึงไม่ลืมที่จะให้นางเอกผู้นำสงสารมาพบกับเจ้าชายใจดี แต่จะแค่สวมมงกุฎแก้วแล้วเดินเข้าวังก็คงง่ายเกินไป จึงจัดอุปสรรคชุดใหญ่มาขัดขวางชีวิตนางซินไม่ได้โรยด้วยกลีบ

กุหลาบ ต้องทุกระดมเพื่อให้เจ้าชายได้ขี่ม้าขาวมาช่วยเหลือ จนกระทั่ง ได้พบความสุขจากรักนิรันดร์และอยู่เคียงข้างกันตลอดไป

นวนิยายเรื่องนี้จะออกสู่สายตาผู้อ่านไม่ได้เลย หากไม่มีพี่ไป้อง การบูร สุวิไลธารา บรรณาธิการสำนักพิมพ์มายดรีม ที่ให้โอกาสแก่นักเขียนตัวน้อยๆ คนนี้ เพื่อนในกลุ่มงานนวนิยายย้อนยุคที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องข้อมูล คอยกระตุ้นให้ทำงาน อันได้แก่ น้องใจ สุรียาทิศ พิภกอล์ฟ บุรณฉัตร พิธี โมริสา พี่แตม วาสิตา พี่หริ ฐิฎฎาดา จนทำให้ผ่านอุปสรรคมาได้ด้วยดีเพราะมิตรภาพอันงดงามที่มีให้กัน ขอขอบคุณทีมงานผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่ทำให้นวนิยายเรื่องนี้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา ขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา และที่ลืมไม่ได้เลยเห็นจะเป็นสถาพร-บุ๊คส์ ที่ให้ญันทร ได้ออกงานอีกครั้งภายใต้บ้านหลังใหญ่ที่แสนอบอุ่น

ท้ายที่สุดผู้เขียนขอขอบคุณนักอ่านทุกท่านที่ติดตามผลงานและให้การสนับสนุนญันทรมาโดยตลอด และหวังอย่างยิ่งว่าจะได้พบกันบนเส้นทางสายน้ำหมึกอีกครั้งในโอกาสต่อไป ขอให้ทุกท่านมีความสุขกับบุษบงและคุณเกื้อ...ใน *เรือนทาส* นะคะ

ด้วยรักจากใจ

ญันทร

www.satapornbooks.com

บทนำ

ท่ามกลางแสงสลัวยามราตรี เรือนไทยหลังเล็กมองเห็นเป็นเงา ตะคุ่มดำมืดอย่างโดดเดี่ยว หญิงารกซึ้งขึ้นอยู่ทั่วบริเวณ เกววัลย์เลื้อยขึ้นข้างฝาบังบอกว่าเป็นสถานที่ที่ไม่มีผู้ใดเอาใจใส่ รอบด้านรายล้อมด้วยต้นไม้สูง ก้านใบบดบังแสงจันทร์ที่สาดส่องลงมาทำให้บริเวณโดยรอบมืดครึ้มและน่ากลัวกว่าความเป็นจริง ลมเย็นพัดมาก่อให้เกิดความหนาวเยือกอย่างประหลาด อีกทั้งยังไร้ซึ่งสรรพลาตเนียงเสียงใด จึงเป็นใจให้บรรยากาศวิเวกวังเวงอย่างเหลือเกิน

บุษบง หญิงสาวเจ้าของเรือนร่างโปร่งระหงสวมชุดนอนสีชาวลุ่มทับด้วยเสื้อแพรสีอ่อนแหงนมองสิ่งก่อสร้างเบื้องหน้าด้วยความพิศวงโดยไม่เข้าใจเลยว่าตนเองมาปรากฏตัวที่นี่ได้อย่างไร

เรือนหาสคือชื่อเรียกของสถานที่แห่งนี้ อันเป็นสถานที่ต้องห้ามพระยารรมาบุรุษและคุณสร้อย สองสามีภรรยาผู้เป็นเจ้าของเรือนที่หล่อนพักอาศัยอยู่สั่งห้ามไม่ให้คนในบ้านล่วงล้ำเข้ามาโดยเด็ดขาด หากใครฝ่าฝืนจะได้รับโทษอันสาหัสคือการเมียนตีและไล่ออกจากบ้าน

กระนั้นก็ไม่มีใครในบ้านที่ไม่เคยมาที่นี่ ทุกคนล้วนอยากรู้ว่าเหตุใดท่านทั้งสองจึงสั่งห้าม หล่อนเองเคยมาที่นี่เมื่อสิบกว่าปีก่อนตอนที่ยังเป็นเด็ก แต่ก็ไม่พบอะไรที่น่าสนใจ มีเพียงเรือนเก่าทรุดโทรมที่ดูน่ากลัว หลังจากนั้นมาก็ไม่กล้าย่างกรายเข้ามาอีก บัดนี้หล่อนโตมากพอจะรู้ความ

ว่าอะไรเป็นอะไร และหากคุณสร้อยรู้ว่าหล่อนขัดคำสั่งคงโดนเล่นงาน
 อย่างหนักเป็นแน่

ความคิดที่ผุดขึ้นมาก่อให้เกิดความหวาดกลัว มิเพียงกลัวเจ็บตัว
 แต่กลัวว่าทำให้ผู้ใหญ่ที่รับอุปการะหล่อนต้องร้อนใจอีกครั้ง หญิงสาวจึง
 ตัดสินใจหมุนตัวเดินจากไปก่อนที่จะมีใครมาพบเข้า ทว่าเมื่อกำลัง
 จะก้าวขาก็ได้ยินเสียงหนึ่งดังขึ้นมาเสียดก่อน เสียงร่ำไห้ของใครบางคน
 ที่ดังมาจากในเรือน

บุษบงหมุนตัวกลับมามองไปยังประตู ก็พบว่ามันยังคงปิดอยู่เช่น
 เดิม แล้วใครกันที่มาซ่อนตัวร้องไห้ในสถานที่แห่งนี้

“มีใครอยู่ที่นี้ไหมจ๊ะ” หล่อนตะโกนถามเมื่อเก็บบังความสงสัย
 เอาไว้ไม่ได้อีกต่อไป

ไร้เสียงขานกลับ สายลมโบกพัดเพิ่มความเยือกเย็นผสานกับเสียง
 ร่ำไห้ที่ยังไม่มีทีท่าว่าจะหยุดลง

ความสงสัยที่มากขึ้นเป็นแรงผลักดันให้สองเท้าเดินขึ้นบันไดเก่า
 คร่ำ เพื่อไปดูให้รู้ว่าข้างในนั้นมีใครหรือสิ่งใดซ่อนเร้นอยู่ ไม่อาจจากไป
 ได้ทั้งที่มีข้อกังขาเต็มหัวใจเช่นนี้

ทุกอย่างก้าวก่อให้เกิดความรู้สึกอันแปลกประหลาด เริ่มจากความ
 โหยหาอาตุรอย่างสุดแสนบีบหัวใจจนแทบจะแหลกละเอียด พออย่าง
 อีกก้าวก็แปรเปลี่ยนเป็นความเจ็บปวดรวดร้าวแทบกระอักราวกับถูก
 เขี่ยตีดด้วยคมหวาย และก้าวสุดท้ายก็กลายเป็นความดั่งแค้น ร้อนรุ่ม
 รวกับกำลังถูกเพลิงเผาหัวใจให้ทรมานจนต้องหยุดเดินเพื่อเรียกกำลัง
 กลับมา

หญิงสาวเกาะราวบันไดไว้แน่น หยุดยืนเมื่อหอบจนตัวโยน แยกหน้า
 ขึ้นมองไปยังเบื้องหน้า มีพลังบางอย่างกำลังเรียกร้องให้หล่อนก้าว
 เข้าไปหา มันเป็นความปรารถนาอย่างแรงกล้าและแรงดึงดูดมหาศาลที่
 ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

สองเท้าก้าวอย่างระมัดระวัง ใจเต้นโครมครามราวกับจะหลุดมา
นอกอก จนกระทั่งถึงบันไดชั้นสุดท้ายก็ต้องหยุดชะงักหน้าประตูไม้บาน
ใหญ่ที่เปิดสนิท หน้าประตูไม่มีพนักถนัดมือใดๆ นอกจากด้ายสีคล้ำร้อย
โยงเอาไว้ ปริศนาที่เกิดขึ้นกำลังจะได้รับการเฉลย ก่อให้เกิดความใคร่รู้
เกินทานทน

มือเล็กผลักประตูเข้าไปทันใด ด้ายที่โยงประตูเอาไว้ขาดออกจาก
กันอย่างง่ายดายจนน่าอัศจรรย์ใจ

พลันที่ประตูเปิดออก แสงจันทร์ฉายสาดส่องให้เห็นภายในซึ่งก็
คือห้องโถงกว้างรกร้างไม่ต่างจากด้านนอก ฝุ่นเปรอะเต็มพื้นเรือน
หยากใยห้อยระย้าทั่วเพดาน หญิงสาวกวาดตามองหาบางสิ่งในม่าน
แห่งความมืด แล้วสายตาก็ปะทะกับสิ่งที่กำลังค้นหา ใครบางคนนั่งคุกคู้
อยู่ตรงซอกเสา ร่างกายสันชะง้านเพราะแรงสะอื้น ที่สำคัญ แผ่นหลังนั้น
แตกยับด้วยรอยหวาย

“แม่...แม่จ๋า” ไม่รู้อะไรจิตใจให้เรียกเช่นนั้น แต่หลอนเชื่อมั่นว่า
คนที่ถูกกักขังคือแม่ผู้ให้กำเนิด

สองเท้าเร่งรุดก้าวเดินไปหา น้ำตาหลังรินอย่างไม่อาจกลั้นและ
ไม่อาจหาเหตุผลมาอธิบายในสิ่งที่เกิดขึ้นได้

ผู้ถูกเรียกหันมา น้ำตานองเต็มใบหน้าไม่ต่างกัน ทว่าในดวงตานั้น
แสดงถึงความยินดียิ่ง ริมฝีปากสันระริกขณะเค้นเสียงออกมาอย่าง
ยากเย็น

“บัว บัวของแม่ ในที่สุดลูกก็มา”

“แม่...แม่จ๋า” บุซบงสะอื้นด้วยความยินดีอันปรี่ล้น โผเข้าหา
อ้อมกอดอันอบอุ่นด้วยความโหยหา โอบกอดด้วยความคิดถึงอย่างสุดใจ
เผื่อรอคอยวันเวลานี้มานานแสนนาน

“บัวของแม่ แม่คิดถึงลูกอย่างเหลือเกิน”

โลกทั้งใบของบุซบงหยุดหมุน จำไม่ได้เลยว่าเมื่อไหร่กันที่หลอน

มีความสุขเท่ากับในเวลาอื่น อ้อมกอดของแม่เป็นแบบนี้เอง ให้ทั้งความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย ความโดดเดี่ยว อ้างว้าง และเดียวดายจางหายไปทันที

“บุงคิดถึงแม่ อย่าทิ้งบุงไปไหนอีกนะจ๊ะ”

“แม่ไม่เคยทิ้งบุงไปไหน แม่อยู่ใกล้บุงเสมอ” เสียงที่กล่าวนั้น ลั่นเครือเต็มไปด้วยความรักความอาดูร และสัมผัสได้ถึงความรักรำไกระแสเสียงนั้น

แม่ชื่อที่เรียกขานนั้นไม่ใช่ชื่อตน แต่ในยามนี้บุงบงไม่คิดที่จะขัดแม่จะเรียกว่าอะไรก็ตาม ไม่สำคัญไปกว่าความรู้สึกที่ได้รับ

“แม่จ๋า บุงอยากอยู่กับแม่ ให้บุงอยู่ด้วยนะจ๊ะ” หล่อนวิ่งวนกอดมารดาผู้ให้กำเนิดแน่นด้วยกลัวว่าจะถูกผลักไสไปไกลๆ อีกครั้ง

แม่ดันหล่อนออกเล็กน้อยพอให้เห็นหน้า และยิ้มบางๆ แต่แววตาของแม่เศร้าเหลือเกิน

“ที่ของแม่ไม่ใช่ที่ที่บุงจะมาอยู่ได้ แม่แม่อยากจะอยู่กับบุงมากเพียงใดก็ตาม”

บุงบงไม่ยอมให้แม่จากไปอีก หล่อนโผเข้ากอดแม่อีกครั้ง รัดแน่นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะกลัวว่าแม่จะทอดทิ้งไปอีก

“ทำไมจ๊ะ ทำไมบุงจะอยู่ไม่ได้” หล่อนถามด้วยน้ำเสียงแสดงถึงความโหยหาและผิดหวัง ก่อนจะต่อรองด้วยน้ำเสียงกระตือรือร้นยิ่งกว่าเก่า “บุงสัญญาว่าจะเป็นเด็กดี เป็นคนดี บุงจะเชื่อฟังแม่ แม่ให้บุงอยู่ด้วยเถอะนะจ๊ะ”

“มันยังไม่ถึงเวลา รอก่อน อย่าได้ใจร้อนไปเลย และอีกอย่าง บุงจะต้องได้ทุกอย่างคืนมา แม่จะไม่ยอมให้คนพวกนั้นเสวยสุขอยู่บนบงของลูก”

“ของอะไรกันจ๊ะ” บุงบงถามเพราะไม่เข้าใจคำพูดของแม่แม่แต่น้อย หล่อนเป็นเพียงเด็กกำพร้าที่มีผู้เอามาอุปการะไว้แล้วจะมีอะไร

ให้ใครเสวยสุข

“ของของลูกที่พวกมันแย่งชิงไป แม่จะเอากลับมาคืนให้ อีกไม่นาน ลูกจงอดทนเอาไว้”

เสียงนั้นแสดงถึงความเคียดแค้นจนหน้าตักใจ เมื่อเงยหน้าขึ้นมอง บุขบงก็พบว่าใบหน้าของแม่ไม่มีรอยยิ้มอีก แววตาปราศจากรอยอาฆาต อย่างน่ากลัว ทว่าหล่อนไม่สนใจในสิ่งที่แม่พูดสักนิด

“บุขบงไม่ต้องการอะไรนอกจากแม่”

“แต่มันเป็นของลูก แม่จะเอามาคืนลูก...แม่จะเอามาคืน รอก่อนนะลูก พวกมันจะต้องชดใช้” เสียงแม่ก้องเข้าไปเข้ามา ก่อนที่ร่างของแม่จะค่อยๆ โปร่งแสง จากนั้นก็เลือนหายไป เหลือเพียงพื้นกระดานวาง เปล่าราบกับไม่เคยมีใครอยู่ตรงนั้นมาก่อน

บุขบงมองอ้อมแขนที่มีแต่อากาศและความว่างเปล่าอย่างตระหนก แล้วผวาคว่าเงาของแม่กลับคืนมา

“แม่ แม่จำ แม่ไปไหน”

ไร้ซึ่งเสียงตอบรับ มีแต่ความเงียบงันที่อยู่เป็นเพื่อนหล่อนในยามนี้ หัวใจหล่อนวูบเหมือนถูกสวบลงสู่หุบเหว สิ่งที่เกิดขึ้นบ่งบอกว่าหล่อนต้องอยู่ตามลำพังเหมือนเคย ไม่มีแม่ ไม่มีใครสักคนที่คอยให้ความอบอุ่นแก่หัวใจ

1

เสียงโกซันเจ็ยแจ้วปลุกบุษบงให้ตื่นขึ้นมา หญิงสาวลืมตาทันที

ไม่มีร่องรอยของความง่วงงุนหลงเหลือ หล่อนตื่นนานแล้ว เพียงแต่หลงเข้าไปในอีกที่ที่ไม่คุ้นเคยเท่านั้น ความฝันเมื่อคืนนี้เหมือนจริงอย่างเหลือเกิน กลิ่นหอมเหมือนดอกไม้ยังติดอยู่ตรงปลายจมูก รอยสัมผัสและความอบอุ่นยังกระจายอยู่ทุกความรู้สึก น้ำตายังเปียกชุ่มอยู่บนแก้ม ความโหยหาอาตุรยังติดตรึงอยู่ในจังหวะการเต้นของหัวใจ

แม่...คือคำที่หล่อนโหยหาตลอดชีวิตที่ผ่านมา เพราะเป็นเด็กกำพร้าที่ไม่รู้ว่าอ้อมกอดของแม่เป็นเช่นไร ตั้งแต่จำความได้ก็เป็นเด็กในปกครองของคุณหญิงแซ่ มารดาของพระยารักรักษ์ผู้เป็นเจ้าของเรือนนี้ ถึงแม้ว่าหล่อนจะได้รับความเมตตาจากคุณหญิงแซ่มากกว่าใครทั้งหมด ทว่าลึกลงไปแล้วก็ไม่อาจทดแทนความอบอุ่นที่ขาดหายไปได้ หล่อนยังคงโหยหาอ้อมกอดของแม่เหมือนกับคนอื่น ๆ

หล่อนไม่รู้จำแม่ จำไม่ได้ว่าหน้าตาเป็นอย่างไร ครั้นถามใครก็ไม่มีใครรู้ แม้กระทั่งคุณหญิงแซ่เองก็ไม่เคยเอ่ยปากถึงเรื่องนี้ จนเวลานี้หล่อนอายุสิบเจ็ด ความโหยหาอย่างเด็กๆ จางหายไป แต่ความฝันเมื่อคืนกระตุ้นให้ความรู้สึกนั้นเกิดขึ้นอีกครั้ง จนรู้สึกเศร้าตรมอย่างที่สุด

ไก่ออกบ้านชนแข่งกันอีกระลอก ทำให้บุษบงรู้ว่าหน้าที่ที่ต้องทำในวันใหม่มาถึงอีกครั้ง เนื่องจากระยะนี้หล่อนอาสามานอนที่หน้าเตียง

ในห้องคุณหญิงแซ่เพื่อท่านเรียกใช้ในยามศึก

หญิงสาวชะงักหน้าขึ้นไปมองบนเตียง หญิงชรารูปร่างบอบบาง ยังหลับอยู่ภายใต้ผ้าแพรสีเข้ม และเพื่อไม่ให้รบกวนท่าน หลอนจึงค่อยๆ ขยับกายลุกขึ้นอย่างแผ่วเบา เก็บที่นอนที่ค่อนข้างเก่าแต่ยังคงสะอาด สะอาดเพราะได้รับการดูแลอย่างดี

จากนั้นบุษบงก็เดินย่องออกจากห้องของท่านกลับไปยังห้องของตนเอง นี่เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่หลอนได้เห็นว่าคนอื่นคือมีห้องส่วนตัว ไม่ต้องรวมกับใคร ซึ่งสิทธิพิเศษนี้ทำให้คุณสร้อยผู้เป็นนารายของพระยาธรรมานุรักษ์ตื่นเร็วๆ แต่เรือนเล็กนี้เป็นอาณาเขตปกครองของคุณหญิงแซ่ คุณสร้อยจึงมีอาจบงการอะไรได้นอกจากกระฟัดกระเฟียดกะบั้ง-กะบอนเมื่อทุกอย่างไม่เป็นดั่งใจ

หลอนเองก็ไม่สบายใจเรื่องนี้นัก แต่ทุกอย่างขึ้นอยู่กับคุณหญิงแซ่ เมื่อท่านยังคงมอบห้องส่วนตัวให้ ก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะคัดค้าน เพียงแต่เลือกที่จะอยู่ห้องให้น้อยและออกไปอยู่โรงครัวให้มาก เพื่อที่คุณสร้อยจะได้ไม่มาหาเรื่องหาราว

เมื่อถึงห้องก็ผลัดเสื้อผ้าเป็นผ้าถุงผืนเก่านุ่มกระโจมอกขมวดปมอย่างแน่นหนา จากนั้นก็คว้านออกไปยังหลังเรือนอันเป็นสถานที่สำหรับอาบน้ำซักผ้า ตักน้ำจากตุ่มล้างหน้าล้างตาราดรดตัว แม้อากาศค่อนข้างจะเหน็บหนาว แต่เพราะความเคยชินจึงไม่มีอาการระคายเคืองให้เห็น

หลอนผลัดผ้าขึ้นอีกครั้งด้วยความชำนาญ จากนั้นก็นำผ้าขึ้นผืนเปียกซักในอ่างดินเผาพร้อมกับเสื้อผ้าชิ้นอื่นๆ ของคุณหญิงแซ่และบำปาจำปาที่เอามาซักรวมกัน งานชิ้นแรกของวันเสร็จลงอย่างเรียบร้อยและรวดเร็ว

เมื่อตากผ้าเสร็จบุษบงก็เดินกลับขึ้นเรือนเพื่อแต่งตัวไปตลาด ผัดแป้งเพียงบางๆ และลงน้ำอบตามตัวซึ่งเป็นความเคยชินมากกว่าการปรุงแต่งกลิ่นกายให้หอมฟุ้งตามวัยสาว เพราะตั้งแต่เล็กมาคุณหญิง

แซมมักจะให้ป่าจำปาทำให้จนหล่อนติดเป็นนิสัย น้ำอบน้ำปรุงที่ใช้ก็ทำกันเองในบ้าน ไม่ต้องซื้อหาให้สิ้นเปลืองจึงใช้ได้สบายใจ

ชุดที่จะสวมไปตลาดนั้นหล่อนเลือกเสื้อคอกระเช้าตัวเก่าและนุ่งโจงกระเบนแทนผ้าซิ่นตามสมัยนิยม เพราะมีความทะมัดทะแมงกว่า ยามก้าวขึ้นลงเรือ

บุษบงหันมามองกระจกเพื่อสำรวจความเรียบร้อยเป็นครั้งสุดท้าย กระจกบานนั้นสะท้อนเงาของหญิงสาวผู้มีใบหน้าเรียวรูปไข่ องค์ประกอบต่างๆ งดงามอย่างที่ใครต่างฝันถึง มีคนบอกว่าดวงหน้าของหล่อนนั้นงดงามดั่งภาพวาด คิ้วโก่งเรียวสีดำพาดอยู่บนดวงตาริยาลคล้ายกับตากลวง นัยน์ตาดำขลับตึงดูตผู้พบเห็นอย่างน่าประหลาด เปลือกตาพับซ้อนกันเป็นสองชั้นประดับด้วยแพขนตาหนายาวอน พวงแก้มสองข้างเนียนใสไร้ริ้วระเรื่อด้วยเลือดฝาดของวัยสาว จมูกโด่งเป็นสันรับกับปากอิมรูปกระจับสีกุหลาบ

หล่อนไม่ได้พะวงในความงามของตนแต่อย่างใด คุณหญิงเขามักพร่ำสอนเสมอว่าสังขารนั้นไม่เที่ยง และหล่อนก็เห็นจริง ไม่มีใครรักษาความงามไว้ได้จนแก่เฒ่า ความดีต่างหากที่ควรยึดถือ หล่อนจึงยึดมั่นในความกตัญญูทวดเทวีและหมั้นทำความดีอยู่ตลอดเวลา

การไปตลาดเป็นหน้าที่ประจำที่ต้องทำทุกวันเพื่อจับจ่ายกับข้าว สำหรับผู้คนในเรือนทั้งหมด บุษบงจึงต้องตื่นขณะที่ทุกคนยังหลับสนิท โดยเฉพาะคุณๆ ทั้งหมดบนเรือนใหญ่ เพราะนี่คือบัญชาของคุณสร้อย ผู้เป็นภรรยาของพระยาธรรมานุรักษ์ ผู้กุมอำนาจเด็ดขาดในบ้านหลังนี้ ส่วนสาเหตุที่คุณสร้อยมอบหมายงานนี้ให้ หล่อนคิดว่าเป็นเพราะหล่อนมีความรู้พอที่จะคำนวณค่าใช้จ่าย และอีกประการหนึ่งคือ แม้จะเป็นข่าวในเรือนคุณหญิงเข ก็ไม่ควรจะอยู่อย่างสุขสบายเกินไป ควรตื่นเช้าและรู้จักหน้าที่

ทั่วบริเวณยังมีตอยู่ หล่อนจึงจุดไฟเพื่อให้แสงสว่าง จึงทำให้มอง

เห็นได้ชัดเจนขึ้น

บ้านพระยาธรรมานุรักษ์นั้นเป็นเรือนไม้ทรงไทยหลังใหญ่กว่าบ้านของผู้คนในละแวกใกล้เคียงมาก ภายในบริเวณบ้านมีเรือนเล็กของผู้เป็นมารดาแยกออกมาต่างหากอีกหนึ่งหลัง และยังมีเรือนยาวชั้นเดียวตั้งอยู่หลังโรงครัวซอยออกเป็นห้องๆ เพื่อให้บ่าวไพร่ได้อยู่อาศัย แม้จะหมดยุคทาสไปแล้ว บ้านหลังนี้ก็ยังมีคนพึ่งพาไปบุญอยู่หลายสิบคน จึงไม่เงียบเหงาเลย

บุษบงเดินตามทางเดินมาจนถึงหน้าเรือน จากนั้นก็แยกลงมาตรงทำนน้ำที่มีเรือพายลำเล็กจอดขนานข้างเรือยนต์หุ่รหราชของพระยาธรรมานุรักษ์ซึ่งเป็นยานพาหนะที่เก๋หรืออย่างยิงในสมัยนี้ นอกจากเรือยนต์แล้ว ท่านยังมีรถม้าที่สั่งตรงมาจากต่างประเทศเป็นยานพาหนะอีกอย่าง แต่ถนนหนทางยังไม่ค่อยสะดวกนัก ท่านจึงนิยมเดินทางด้วยเรือเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นมีธุระในวังหรือบ้านขุนนางชั้นผู้ใหญ่จึงจะใช้รถม้า

แม้จะมีถนนเข้าถึงบ้าน แต่หนทางยังมีดและเปลี่ยว ดวงไฟที่ติดอยู่ตามหัวมุมนั้นแสงน้อยเสียเกือบเท่าแสงหิ่งห้อย นานๆ จะพบบ้านเศรษฐีที่มีไฟฟ้าใช้ ชาวบ้านยังจุดได้จุดตะเกียง หลอนจึงเลือกไปตลาดทางเรือ อีกทั้งมีความชำนาญในการพายเรือเป็นอันดีเพราะเป็นสาวชาวคลองตั้งแต่เกิด

ยามตีสี่ชาวบ้านริมน้ำเริ่มต้นจากการหลับไหล บ้านเรือนหลายหลังมีแสงไฟดับวาม มีเสียงคนคุยกันตลอดทาง แต่สรรพสำเนียงนั้นไม่ได้เข้าหูบุษบงแม้แต่คำเดียว เมื่อได้อยู่ในที่สงบอีกครั้งก็ทำให้นึกถึงความฝัน ความฝันก่อนตื่นนั้นยังคงวนเวียนอยู่ในใจ ค่อยๆ ก่อให้เกิดความกังวลและสบายใจอย่างบอกไม่ถูก

เรือนทาส...

บุษบงหลับตาลงอย่างอ่อนล้า มันคือสถานที่ที่ฝันเห็นแม่ แต่สิ่งที่เคยได้ยินเกี่ยวกับเรือนแห่งนี้ก็คือมีวิญญาณร้ายสิงสู่คอยหลอกหลอน

ให้คนหวาดกลัวอยู่ร่ำไป จนกระทั่งคนรับใช้เก่าแก่ต้องออกจากบ้านไปหมด ที่เหลืออยู่ก็มีเพียงจำปา ต้นห้องของคุณหญิงแหวผู้ที่เลี้ยงดูหล่อนมา และยายเจียมผู้เป็นแม่ครัวเท่านั้น ทุกครั้งที่ถามถึงความ เป็นมาของเรือนทาสเพราะอยากรู้ตามประสาคนรุ่นหลัง ทั้งคู่ก็จะอ้าอึ้ง หรือไม่กี่เฉไปเรื่องอื่น หน้าเข้าจำปากก็เอ็ดอึ้งจนหล่อนต้องเงยบั้น ที่สุด

ปริศนาของเรือนทาสก็ยังเป็นที่ยังสงสัยและน่าสนใจมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ความคิดของหล่อนวกไปวนมา สุดท้ายก็สรุปในใจ แม้ไม่มีทาง จะไปอยู่ที่นั่น...ทุกอย่างเป็นเพียงความเพ้อเจ้อและคิดมากของตนเอง เพียงเท่านั้น

บุขบงพายเรือไปเรื่อยๆ ไม่นานก็ถึงตลาด แม้ฟ้ายังมีมืด แต่ผู้คน ก็มากมาย เสียงทักทายถามไถ่สารทุกข์สุกดิบดังมาตลอดทางเนื่องจาก คู่กันเคยกันทั้งสิ้น

หล่อนจับจ่ายซื้อของพร้อมกับนำผักที่ปลูกไว้มาขาย ซึ่งหล่อน เตรียมใส่เรือไว้ตั้งแต่ตอนค่ำ

ตอนแรกหล่อนคิดจะปลูกผักเหล่านี้ไว้แค่กินในบ้านเท่านั้น แต่เมื่อถึงเวลาเก็บก็พบว่ามันมากมายจนกินไม่หมด จึงแบ่งส่วนหนึ่งออกมาขายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับคนในเรือนเล็ก เพราะตั้งแต่คุณสร้อยขึ้น เป็นใหญ่ก็มีเคยเอาเงินของพระยาธรรมานุรักษ์มาจุนเจือคุณหญิงแหว ผู้เป็นแม่สามีอีกแม่แต่แดงเดียว อ้างว่ามีข้าวปลาและที่พักให้กินอยู่แล้ว แต่คงลืมนึกว่านอกจากที่อยู่กับข้าวปลาอาหาร คุณหญิงแหวก็ยังจำเป็นต้องใช้จ่ายเรื่องอื่นๆ เช่นหยุดยาเวลาเจ็บป่วย หล่อนจึงต้องหาเงินมาเก็บเอาไว้บ้าง ยามฉุกเฉินจะได้ไม่ต้องเดือดร้อนหนักเกินไปขอแล้วถูกเหน็บ ให้เจ็บใจเล่น

การกระทำของคุณสร้อยเป็นที่เลื่องลือจนพบว่าไพร่เอาไปนิทานกัน

สนุกปาก และคุณหญิงแซ่ก็ทราบเรื่องนี้ดี แต่ท่านก็ยังวางแผนไม่ประกาศว่าอะไร ใช้เงินส่วนที่สามีมอบให้ไว้ก่อนตายอย่างประหยัด ซึ่งส่วนหนึ่งท่านก็นำมาส่งเสียหล่อนให้เล่าเรียนถึงชั้นมัธยม เมื่อเกิดเหตุให้ไม่ได้เรียนต่อ หล่อนก็หาเงินมาใช้ท่านด้วยการปลูกผักโดยใช้พื้นที่ท้ายเรือนเล็กนั่นเอง แล้วเอามาขายเก็บเล็กผสมน้อยจนพอมีพอใช้กันตามประสา เมื่อขายผักได้หมดก็มีเงินพอสมควร แม้ไม่มากมายนัก แต่ก็พอที่จะซื้อหาอาหารอย่างดีให้คุณหญิงได้ เพราะตอนนี้หล่อนเลือกที่จะแยกครัวเล็กออกมาอีกครัว เพื่อให้คุณหญิงแซ่และป้าจำปาได้รับอาหารดีๆ ไม่ใช่ของเหลือเดนจากคุณๆ บนเรือนใหญ่

ขณะที่เดินผ่านแผงปลา แรงดึงดูดบางอย่างทำให้หล่อนชะงักเท้าวันนี้มีปลาทุสด ตาใส เหงือกแดงอยู่หลายตัว ทำให้หล่อนนึกถึงอาหารอย่างหนึ่งขึ้นมาทันที อาหารที่คุณหญิงแซ่เปรยว่าอยากรับประทานเมื่อสองสามวันก่อน บุซบงจึงเลือกปลาทุที่อยู่ในเข่งसानเล็กๆ แล้วจ่ายด้วยเงินที่ได้จากการขายผักให้แม่ค้า

การมาตลาดในเวลาเช้ามักจะได้เปรียบคือได้เลือกของก่อน วันนี้หล่อนตั้งใจจะทำต้มกะทิสายบัวให้คุณหญิงแซ่ และจะแบ่งส่วนหนึ่งไปตัดบาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่แม่ที่หล่อนฝันถึง การจับจ่ายใช้เวลาไม่นานนักเนื่องจากเป็นสิ่งที่ซื้อเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ แทบจะหลับตาเดินได้ เพราะรู้ว่าอะไรอยู่ตรงไหนของตลาด ของที่ซื้อส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวกเนื้อสัตว์ เพราะผักปลูกไว้ที่บ้านแล้ว ส่วนสายบัวก็เก็บเอาจากบึงไม่ต้องซื้อหาให้เปลืองเงิน

เมื่อเสร็จสิ้นการซื้อของ บุซบงก็พายเรือกลับบ้าน จากนั้นก็เข้าครัวซึ่งยายเจียมตื่นมารออยู่แล้ว หล่อนจึงวางตะกร้าของให้ยายเจียมตรวจดูซึ่งเป็นสิ่งที่ทำอยู่ทุกวัน

“ซื้ออะไรมาบ้าง” ยายเจียมถามพลางรื้อค้นภายในตะกร้า

“หมูกับไก่จ๊ะ ส่วนผักเดียวไปเก็บที่แปลง”

สีหน้าของยายเจียมไม่ค่อยสบายใจนัก นางมองบุขบอย่างสงสาร
แกมเอ็นดู “เอาเงินตัวเองออกอีกแล้วใช่ไหม”

บุขบขมขมตอบ

“เงินตัวเองที่ไหนกันจะ เงินท่านทั้งนั้น” หล่อนตอบไปตามที่ใจคิด
ด้วยเจียมตัวเสมอว่าเงินที่ได้มานั้นแม่มาจากน้ำพักน้ำแรง แต่แผ่นดินนี้
ก็เป็นของท่าน

“แม่บุขบเอ๋ย ใจเอ็งประเสริฐนัก ยายขอขบใจแทนว่าคนอื่นด้วย
หากไม่ใช่เงินชายฝึกของเอ็ง พวกบ่าวทั้งหลายคงได้กินแต่ข้าวคลุก
น้ำพริก”

บุขบไม่กล่าวอะไรเพียงแต่ยิ้มบางๆ หล่อนถูกสอนมาให้มีน้ำใจ
กับทุกคน และเข้าใจในความยากแค้น ไม่มีใครอยากเกิดมาเป็นบ่าวให้
เจ้านายข่มเหง ดังนั้นเมื่อช่วยเหลือกันได้ก็ช่วยกันไปตามสมควร

“เอ๊ะ วันนี้มีปลาตุ๋นด้วยหรือ ของคุณท่านเรือนเล็กใช่ไหม”

“ใช่จะยาย ฉันว่าจะต้มกะทิสายบัว”

ยายเจียมแงหน้าขึ้นจากตะกร้า มองหญิงรุ่นหลานด้วยสายตาแห่ง
ความกังวลก่อนจะท้วงขึ้นมาเบาๆ

“นี่ยังงี่ซี้ขึ้นมาถึงอยากทำ ถ้าคุณสร้อยรู้เตี้ยก็แย่หรือ”

ปลาตุ๋นต้มกะทิสายบัวเป็นอาหารที่คุณสร้อยเกลียดอย่างที่สุด และ
สั่งห้ามแม่ครัวทุกคนทำอาหารชนิดนี้โดยเด็ดขาด ซึ่งไม่มีใครรู้เหตุผล
นอกจากยายเจียม แม่ครัวเก่าแก่ผู้อยู่มานานที่ไม่คิดจะเปิดปากให้ใครรู้
ด้วยเกรงว่าหากถึงหูคุณสร้อยเข้าตน ก็จะได้เดือดร้อน แต่บุขบไม่หวั่น
เกรง หล่อนโตพอที่จะรู้ว่าอะไรคือสาระ และอะไรคือเรื่องไร้สาระ อีกทั้ง
ครัวเล็กกับครัวใหญ่ก็แยกกันอย่างเด็ดขาด จึงไม่มีวันที่คุณสร้อยจะรู้
หากไม่มีใครฟ้อง

“อย่าให้รู้ลึจะ ฉันทำให้คุณท่านแล้วก็จะแบ่งไปใส่บาตร ซ้อมมาแต่
สี่ตัวเท่านั้น”

ยายเจียมมองปลาหูอย่างไม่สบายใจ แต่เมื่อบุษบงกล่าวเช่นนั้นก็ไม่อยากขัดข้อง เพราะเป็นเรื่องกุศล

“ถ้าอย่างนั้นก็ตามใจ ตักบาตรก็อย่าลืมอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรด้วย จะได้รอดพ้นเรื่องร้ายๆ คนชั่วจะได้เลิกจองเวรจองกรรม”

ยายเจียมกล่าวขึ้นลอยๆ แต่บุษบงรู้ว่ายายเจียมหมายถึงใคร ยายเจียมจะไม่บอก หล่อนก็ทำอยู่เป็นประจำ แต่ดูเหมือนว่าอีกฝ่ายจะบาปหนา ไม่ยอมรับผลบุญที่หล่อนอุทิศให้ ยังคงจองเวรอยู่ร่ำไป

เมื่อแสงตะวันระบายนท้องฟ้า ครั้วบ้านพระยารรมาอนุรักษ์ก็ตื่น

จากการหลับใหล บ่าวไพร่ตื่นจากที่นอนมาทำหน้าที่ ซึ่งแต่ละคนก็มีหน้าที่แตกต่างกันไป ในยามเช้าเช่นนี้ในครั้วเป็นที่ที่ครึกครื้นที่สุดเพราะมีงานมากมายเกิดขึ้นที่นี่

ครั้วบ้านนี้แยกออกจากตัวเรือนอย่างเป็นทางการ เป็นเรือนไม้โถงยกพื้นสูงขึ้นมาใช้เป็นที่เตรียมเครื่องปรุงและเก็บหม้อข้าวหม้อแกง ด้านหน้าเป็นเตาที่ทำอย่างง่ายๆ ด้วยการวางก้อนหินเป็นฐานสามก้อน เชื้อเพลิงเป็นฟืนไม้แห้งที่บ่าวชายช่วยกันผ่าแล้วนำมาเก็บไว้ที่โรงเก็บฟืนเตาหนึ่งเอาไว้หุงข้าวกระหะโดยใช้กระหะใบบัว อีกเตาเอาไว้ทำแกงโดยใช้หม้อขนาดใหญ่ ซึ่งต้องทำครั้งละมากๆ เนื่องจากมีคนอาศัยอยู่ในบ้านนี้หลายสิบคน

ส่วนอาหารที่เตรียมขึ้นบนเรือนทั้งสองนั้นเป็นอาหารที่เตรียมต่างหาก โดยจะเตรียมแต่น้อย สำหรับเจ้านายทั้งห้า รวมทั้งจำปา ต้นห้องของคุณหญิงแซ่จิ้งมีเตาอังโล่อีกใบสำหรับทำกับข้าวขึ้นตึกโดยเฉพาะ

หน้าที่ของบุษบงคือทำอาหารให้คุณหญิงแซ่กับจำปาที่แยกออกมาอีกเรือน เพราะอาหารที่ทางเรือนใหญ่ส่งลงมาบางครั้งคุณหญิงแซ่ก็ไม่อาจรับประทานร่วมได้ บุษบงจึงตัดปัญหาเอาสาทำเอง แต่บางครั้งก็ต้องทำอาหารขึ้นเรือนใหญ่ด้วยเพราะเมื่อบุตรชายและบุตรสาวของพระยา

ชรรมานุรักษ์และคุณสร้อยเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาว อาหารการกินก็พิถีพิถันขึ้นตามความต้องการของแต่ละคน เวลานั้นยายเจียมอายุมากขึ้น จึงทำคนเดียวไม่ทัน

บุษบงตั้งหน้าตั้งตาทำปลาทุ้มกะทิสายบัวอย่างสุดฝีมือ ไม้หนานแกงหม้อเล็กก็สำเร็จด้วยดี หล่อนตัดแยกออกมาสองถ้วย ถ้วยหนึ่งสำหรับใส่บาตร อีกถ้วยเอาไว้ให้คุณหญิงแซ่กับจำปา เมื่อเรียบบร้อยดี ก็ถือถาดเงินที่บรรจุขึ้นใส่ข้าวและกับข้าวตัดบาตรขึ้นเรือนคุณหญิงแซ่ไปก่อน เพื่อให้ท่านได้ตัดบาตรก่อนที่จะรับประทานอาหารเช้า

สถานที่ตัดบาตรของหล่อนกับคุณหญิงแซ่ก็คือท้ายเรือนเล็กของคุณหญิงแซ่ตนเอง ตรงนี้เป็นเวียงโค้งของที่ดินของพระยารชมนานุรักษ์ มีลักษณะเหมือนเกาะ มีเพียงทิศใต้ทิศเดียวเท่านั้นที่เป็นแผ่นดิน

บุษบงประคองคุณหญิงแซ่ ซึ่งบัดนี้อายุล่วงเข้าหกสิบ นับว่าเป็นผู้ที่อายุยืนมากในสมัยนี้ แม้จะผ่ายผอมเพราะถูกโรคภัยรุมเร้า ท่านก็ยังคงความสง่างามอย่างที่ไม่อาจหาผู้ใดเหมือน ท่วงทำกิจริยาถึงดงาม ยามเดินยังเดินตัวตรง ไม่ได้หลังค่อมเหมือนคนในวัยเดียวกัน ส่วนใบหน้าของท่านแม้จะมีร่องรอยตามกาลเวลา แต่ยังคงผ่องชวนมองเหมือนยามมองดวงจันทร์

ไม้หนานนักพระภิกษุและลูกวัดก็พายเรือมาถึง บุษบงทำหน้าที่นิมนต์ เมื่อเรือจอดเทียบท่า คุณหญิงแซ่กับจำปาจึงใส่บาตร

บุษบงมองอย่างอิมเอมใจ เพราะเวลานี้ความสุขของคุณหญิงแซ่ น่าจะมีอยู่เพียงอย่างเดียวคือการทำบุญสุนทานสร้างบารมีให้ตนเองและครอบครัว

เมื่อใส่บาตรเสร็จพระภิกษุก็ให้ศีลให้พร อันเป็นคตินิยมเพื่อยืดเหนี่ยวจิตใจ บุษบงนำศีลไปปฏิบัติอยู่เป็นนิตย์ ทำให้เกิดความสุขกายสบายใจ จากนั้นก็กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล และแผ่เมตตาให้แก่เหล่าบรรพชนเจ้ากรรมนายเวร ผู้ที่เกื้อหนุน และทูลสรรพสิทธิ์รอบกาย

สัพเพ สัตตา - สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วย
กันหมดทั้งสิ้น

อะเวราโหนตุ - จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

อัปยาปชฌาโหนตุ - จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียน
ซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆาโหนตุ - จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กาย
ทุกข์ใจเลย

สุโข อุตตนาङงปะริหะรันตุ - จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้น
จากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิดฯ

ดวงหน้าละมุนงดงามดังดวงจันทร์ยิ้มแย้มยามที่เสียงสวดลึนสุด
ลง ร่างที่วางเสือนอยู่ในความมืดส่องรัศมีสีทองทอประกาย ส่วนบุญที่
ได้รับทำให้ดวงจิตของวิญญานที่ถูกกั้งขังแข็งกล้าขึ้นทุกวัน แต่ยังมีอาจ
หลุดพ้นจากมนตราชั่วช้าที่จงจำให้ได้รับความทุกข์ทรมาน

เพราะตัณหา ราคะ กามา และริษยา ทำให้เกิดเรื่องราวอันน่าอัปยศ
อดสู ความชิงดีชิงเด่นและนำไปสู่ความตายที่ไม่มีใครคาดคิด ความตาย
อันน่าอนาถก่อให้เกิดเสียงเล่าลือทั่วทั้งค้งน้ำตั้งแต่วันนั้นจนกระทั่งบัดนี้
เรื่องราวเมื่อสิบเจ็ดปีก่อนยังกระจ่างชัดเหมือนกับเพิ่งเกิดขึ้น

ใบหน้าสวยสลดลงยามเมื่อนึกถึงสิ่งที่ผ่านมา หัวใจแม่ก่ลัดหนอง
ยามเห็นลูกมีน้ำตาโดยที่ไม่อาจช่วยเหลือะไรได้แม้แต่นิดเดียว ก่อน
แปรเปลี่ยนเป็นเคียดแค้น

อำนาจยิ่งใหญ่ของหัวใจแม่คือความรักอันบริสุทธิ์ที่ไม่ต้องการ
สิ่งใดตอบแทน พร้อมทั้งจะทำทุกอย่างแม้กระทั่งสละชีวิตเพื่อให้อูกได้
มีชีวิตสืบไป แต่ความรักของแม่ก็พร้อมที่จะแปรเปลี่ยนเป็นเลืร้าย ใคร
ก็ตามที่กระทำย่ำยีเจ้ายอดดวงใจ อย่าหวังว่าจะได้รับการให้อภัย จะ
จงเวรจงกรรมจนถึงที่สุด

วิญญานผู้เป็นแม่เลือนสายตาไปทางเรือนใหญ่ ฉับพลันเทพจะ

ลูกเป็นไฟเมื่อเห็นพวกมันยังสุขสบายดี

อีกไม่นาน...อีกไม่นานคงหลุดพ้น และเมื่อใดที่ถึงวันนั้น พวกมัน
จะต้องชดใช้ด้วยชีวิต

2

เรือนไทยหลังใหญ่ของพระยารักรักษ์ในดอนซำมักจะวุ่นวาย
กว่าเวลาอื่น เนื่องจากเจ้าของเรือนต้องออกไปทำงาน บ่าวไพร่ที่ทำหน้าที่
ส่วนนี้มักจะมารอท่านที่นอกชาน เพื่อผู้เป็นนายจะเรียกใช้สอย

คุณสร้อยขลุ่ยอยู่ในห้องของบุตรชายมาพักใหญ่ พยายามปลุก
สันติให้ลูกขึ้นไปโรงเรียน แต่เด็กหนุ่มวัยสิบห้าอย่างลืมหาก็คือตั้งเกินกว่า
ที่จะฟังคำสั่งแม่ ล้มตัวลงนอนเหมือนเดิม ไม่สนใจเสียงขอร้องแกมบังคับ
ของแม่แม่แต่ชนิดเดียว สุดท้ายคุณสร้อยทั้งอ่อนใจและใจอ่อน ยอมให้
ลูกนอนต่อ ขาดเรียนอีกวันทั้งที่วันนี้มีสอบเลื่อนชั้น ด้วยคิดว่าสันติมีพ่อ
เป็นถึงพระยา หากเอ่ยปากกับครูแค่คำเดียว ก็จะเลื่อนชั้นได้ง่ายๆ โดย
ไม่ต้องสอบวัดความรู้

เมื่อจัดการกับลูกชายไม่ได้ก็ไปหาลูกสาวต่อ แต่ปรากฏว่าเข้านี้
แสงจันทร์ไม่ได้อยู่ในห้อง คงออกไปหาเพื่อนแต่เข้าอีกตามเคย จากนั้น
ก็คงเลยไปห้างฝรั่งและตุลละครตามที่เด็กสาวชอบ และคุณสร้อยก็หมด
ใจที่จะจัดการเรื่องนี้แล้วเช่นกัน

คุณสร้อยไม่อยากให้แสงจันทร์เรียนหนังสือ แต่อยากให้ลูกฝึกฝน
งานบ้านงานเรือนบ้างเพื่อที่จะได้มีคุณสมบัติที่ดีพร้อมในการออกเรือน
กับใครสักคนที่เหมาะสมทั้งทางฐานะ หน้าตาทางสังคม แต่เมื่อลูกสาว
ป่วยเบี่ยงและบอกว่างานเหล่านั้นคือหน้าที่ของไพร่ คุณสร้อยก็จนปัญญา

ที่จะโต้แย้ง ปล่อยให้บุตรสาวได้สมาคมกับเพื่อนฝูง ทำตัวเปิดสะกาดตามแบบสาวยุคใหม่ เหมือนกับเจ้านายชั้นสูงและลูกขุนนางผู้ร่ำรวยที่เริ่มตามแบบฝรั่ง

คราวนี้ก็เหลือสามีที่ยังแต่งตัวไม่เรียบร้อย ซึ่งต้องเข้าไปช่วยดูแลทุกเช้า พระยาธรรมานุรักษ์เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกรมท่า ท่านดูแลการตรวจตราสินค้าเข้าและสินค้าออก ซึ่งนับว่าเป็นตำแหน่งที่สำคัญและกินเงินเดือนสูงมากตำแหน่งหนึ่ง และก็เป็นທີ່เซ็ดหน้าชูตาให้คุณสร้อยอย่างที่สุด เสียอย่างเดียวกับที่หล่อนยังไม่ได้กินตำแหน่งคุณหญิง เพราะไม่ได้ตบแต่งกันอย่างถูกต้อง เป็นเพียงเมียในบ้านเท่านั้น ข้อนี้ทำให้คุณสร้อยขุ่นใจอยู่ไม่น้อย และคนที่ขัดขวางเรื่องนี้ก็ไม่ใช้ใครที่เหน็บแนมที่อยู่ที่เรือนเล็กนั่นเอง

ระหว่างที่กำลังจะเข้าไปช่วยพระยาธรรมานุรักษ์แต่งตัว หล่อนก็ได้ยินเสียงเรียก แท้สองข้างชะงักอยู่กับที่ จากนั้นก็หันไปมองที่บันได

“คุณสร้อยเจ้าขา คุณสร้อย”

กลอย บ่าวร่างท้วมประจำตัวเรียกเสียงดังเอะอะก่อนจะปรากฏตัว และวิ่งกระหืดกระหอบมาจากด้านล่าง ผ้าแถบสีน้ำตาลแก่ชุ่มโชกไปด้วยเหงื่อ และทันทีที่ไพลขึ้นมาก็ถลามากองแทบเท้าเจ้านายทันที

“อะไรของเอ็งอี...ทำท่าเหมือนไฟไหม้บ้าน” คุณสร้อยชักสีหน้ามองท่าทางตื่นตูมของบ่าวอย่างไม่ค่อยพอใจนัก มิได้ตื่นเต้นกับท่าทางของบ่าวเลย ด้วยกลอยนั้นชอบเอะอะมะเทิงแต่ไหนแต่ไรมา

กลอยเงยหน้าขึ้นมองเจ้านายด้วยความตระหนก พลังหอบและสุดลมหายใจสลັบกันเพราะความเหนื่อยก่อนจะละล้าละลักตอบ “ยิ่งกว่าไฟไหม้บ้านอีกเจ้าค่ะ เรื่องร้ายแรง น่ากลัวเหลือเกิน”

“อะไรของเอ็ง อะไรที่มันน่ากลัว”

กลอยเอื้อมมือไปจับชายผ้าถุงของผู้เป็นนาย มือนั้นลั่นระริก ก่อนที่จะหลับหูหลับตาตอบด้วยเสียงลั่น “ผี...ผีอีมะลิเจ้าค่ะ”

ทันทีที่ได้ยินชื่อที่ปากกล่าวออกมา ใบหน้าของคุณสร้อยก็ถมึงที่
ดวงตาลุกวาวเป็นประกาย

“นั่งกลอย ข้าบอกเอ็งแล้วใช่ไหมว่าไม่ให้เอ่ยชื่ออิจญูไรนี้อีก สงสัย
ข้าต้องตบเอ็งล้างน้ำให้ใหม่ถึงจะจำได้”

เมื่อความโกรธเข้าครอบงำ คุณสร้อยก็ไม่อาจเก็บงำกิริยาเอาไว้ได้
ใช้ถ้อยคำอันหยาบคายด่าว่าโดยลืมนึกเสียสนิทว่าบัดนี้ดำรงตำแหน่ง
ภรรยาเอกของข้าราชการใหญ่ผู้ดูแลกรมท่า ซึ่งมีเกียรติมากกว่าสกุล
ดั้งเดิมของตนนัก

เดิมนั้นหล่อนเป็นเพียงลูกเจ้าของโรงฝิ่น พออย่างเข้าช่วยสาวบิดาก็
นำมาฝากฝังไว้กับเจ้าพระยาเดชาอนุรักษ์กับคุณหญิงเชเพื่อให้พี่การบ้าน
การเรือน แต่เพราะความงามและจริตแห่งความเป็นหญิง รวมทั้งนิสัย
มักมากทะเยอทะยานในที่สุดก็ใช้เสน่ห์มัดใจหลวงธรรมาอนุรักษ์ผู้เป็น
บุตรชายของเจ้าบ้าน และเมื่อเมียเอกของท่านตายด้วยโรคร้าย หล่อนก็
ชิงตำแหน่งเมียเอกมาจากภรรยาคนอื่นได้จนกระทั่งทุกวันนี้

“โอ้ คุณสร้อยเจ้าขา ฟังบ่าวก่อน” กลอยคร่ำครวญเมื่อเห็น
เจ้านายโกรธ

“ให้ข้าฟังอะไร ข้าไม่ยอมได้ยินอะไรที่เกี่ยวกับมัน” คุณสร้อย
ตวาดเสียงดัง จ้องบ่าวคนสนิทตาเขียวบ๊ึด

“แต่คุณสร้อยต้องฟังนะเจ้าคะ” กลอยเว้าวอน “มีคนเห็นผีมีมะลิ
อีกแล้วเจ้าคะ เค้าว่าเห็นเป็นตัวๆ เลย เมื่อเช้าตรู่นี่เอง”

คำบอกเล่านั้นทำให้ใบหน้าแดงจัดเผือดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ไม่
นานก็กลับเป็นปกติ

“เหลวไหลทั้งเพ ข้าไม่เชื่อหรอก”

“ไม่นะเจ้าคะ ไม่ใช่เรื่องเหลวไหล คนหาปลาบอกว่าเห็นผีมีมะลิ
จริงๆ” กลอยเถียงและยืนยัน “หรือว่ามันหลุดออกมาแล้ว แล้วถ้ามัน
หลุดออกมาเราจะทำอะไรดีเจ้าคะ” มือไม้อันเย็นเฉียบของกลอยเอื้อม

ไปแตะเท้าคุณสร้อยหวังให้เป็นที่พึงพิง

ผู้เป็นนายขยับเท้าหนี ชี้น้ำบ่าวคนสนิทพร้อมทั้งตะเบ็งดำกราบ แต่ถ้ำสังเกตดี ๆ จะรู้ว่าเสียงด่านั้นสั้นกว่าปกติ

“นั่งกลอย ปากเอ็งจัญไรนัก เอ็งรู้ตัวหรือเปล่าว่าพูดอะไรออกมา”

กลอยหัวหด ตัวสั่นเทา กลัวเจ้านายก็กลัว กลัวผีมะลิก็กลัว ซึ่งตอนนั้นแยกไม่ออกว่ากลัวอะไรมากกว่ากัน

“บ่าว...บ่าวกลัวนี่เจ้าคะ ยังจำเวรตาวันที่มันถูกสะกดได้ ทั้งแค่นี้อ้อฆาต หากมันหลุดออกมา เรามีต้องตายกันหมดหรือเจ้าคะ”

“นั่งกลอย” ผู้เป็นนายตวาดเสียงดังกว่าเดิม เพื่อปรามให้หยุด เพราะมียากได้ยื่นถ้อยคำจัญไรที่หลุดออกมาอีกแม้แต่คำเดียว “ครั้งนั้นมันแพ้ข้า ครั้งนี้มันก็ต้องแพ้ข้าเช่นกัน เอ็งอย่าสะอេះมาคิดว่ามันจะชนะข้าได้”

กลอยสะดุ้ง ก้มหน้าหนี ถ้าแทรกกายไปกับพื้นกระดานได้ก็จะทำ “เอ็งจำไว้นะนั่งกลอย อย่าได้เที่ยวพูดเรื่องนี้ไป จำไว้ว่าไม่มีอะไรทั้งนั้น วิญญาณของนั่งมะลิยังถูกขังอยู่ที่นั่น มันจะต้องพบกับความทรมาน มันจะไม่มีวันได้หลุดออกมาอีกเป็นอันขาด” คุณสร้อยสั่งความและส่ายบ่าด้วยน้ำเสียงเด็ดขาด แต่กลอยยังคงหวาดหวั่นในอกอย่างสิ้นเหลือ

“เจ้าคะ บ่าวจะไม่พูดอะไรออกไปแม้แต่คำเดียว” กลอยพยักหน้าหงิกๆ ก่อนงยหน้าขึ้นมองผู้เป็นนาย ถามด้วยเสียงสั่นเพราะความกลัว “ตะ...แต่...เราจะไม่ทำอะไรกันเลยหรือเจ้าคะ”

“เอ็งจะให้ข้าทำอะไร ข้าไม่ใช่แม่มดหมอมผีที่จะไปสู้กับมันได้ แล้วอีกอย่าง ข้าก็ไม่เชื่อหรือว่ามันจะออกมาจริง คนคงอุปาทานกันไปเอง” ตลอดระยะเวลาหลายปีตั้งแต่เกิดเรื่องขึ้น หล่อนได้ยินเรื่องนี้อยู่เสมอ แต่ไม่เคยมีครั้งไหนจะเป็นจริง ทุกอย่างยังเป็นปกติ

“ถ้าอาจารย์แคล้วอยู่ก็คงจะดีไม่น้อย เราจะได้รู้ว่าที่คนเขาพูดมา

มันจริงหรือไม่จริง” กลอยบ่นอุบอิบ คิดถึงหอมผีผู้เก่งกาจซึ่งเป็นผู้สะกด
 วิญญาณอาฆาตของมะลิไว้ที่เรือนทาสจนไม่สามารถออกมาอาละวาด
 ใต้อีก แต่ชื่อนั้นก็แสดงให้ผู้เป็นเจ้านายเช่นกัน ซึ่งอาจจะมากกว่าชื่อของ
 ผีมะลิด้วยซ้ำ

“อีห...กลอย วันนี้เอ็งเป็นอะไร พุดมาแต่ละอย่างอัปปริยเหลือเกิน
 เอ็งอยากโดนกะลามาะพร้าวตบปากมากันกี่ชั้ใหม่”

กลอยสะดุ้งอีกครั้ง เมยหน้าขึ้นมองเจ้านายด้วยความหวาดกลัว
 ก่อนจะรีบแก้ต่างพัลวัน

“บ่าว...บ่าวมิได้ตั้งใจเลย อย่า...อย่าลงโทษบ่าวเลยนะเจ้าคะ บ่าว
 ก็แค่นั้น”

“เอ็งนี่ปะตอดแหกไม่เข้าเรื่อง เอ็งก็ไม่ต้องกลัวอะไรให้มันมากนัก
 มันเป็นแค่ผีจะมาทำอะไรซ้ำได้ เอ็งจำไม่ได้หรือว่าจะว่ามันสิ้นฤทธิ์ไปแล้ว
 เป็นแค่สัมภเวสี วิญญาณเร่ว่อน ต่อให้หลุดออกมาก็ไม่มีวันทำอะไรซ้ำได้
 เพราะซ้ำก็มีของดี” น้ำเสียงคุณสร้อยตอณพุดประโยคหลังแฝงความมั่นใจ
 อย่างยิ่งยวด ก่อนปรายตามองไปยังเรือนทาสที่ซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ใหญ่
 ด้วยแววตาทำทนาย

“แต่...แต่” กลอยยังคงค้านด้วยความกังวล

“นั่งกลอย ข้าบอกให้เอ็งหุบปาก แล้วอย่าพูดเรื่องนี้ให้ซ้ำได้ยอีก
 ใไม่อย่างนั้นซ้ำจะไม่เก็บลิ้นของเอ็งเอาไว้ให้พูดอีก” คุณสร้อยสั่งเด็ดขาด
 มองบ่าวตาขุนขวางที่ยังไม่ยอมจบเรื่องสักที

“เจ้าคะ” ผู้เป็นบ่าวจำรับคำอย่างแผ่วเบา แต่สีหน้ายังไม่คลาย
 กังวล

“เขานี้หนึ่งเจียมทำอะไรให้ซ้ำกิน” คุณสร้อยเปลี่ยนเรื่องอันเป็นการ
 ยุติเรื่องผีมะลิอย่างเด็ดขาด ขณะเดินนวยนาดไปยังตั้งตัวเล็กซึ่งเป็นที
 ประจำของตน เมื่ออารมณ์กลับสู่ภาวะปกติ การพูดจาก็ดีขึ้น แต่หล่อน
 หมดอารมณ์จะไปช่วยสามเฒ่าแล้ว

วันนี้ได้ะว่างเปล่า ทั้งที่ทุกวันนี้จะต้องมีสำหรับคาวหวานพร้อม
หล่อนจึงทวาดตามหา “นังกลอย ไหนสำหรับข้า แล้วสำหรับของเจ้าคุณอยู่
ไหน เดียวท่านก็จะไปทำงานแล้ว”

“บ่าว บ่าวลื้มเจ้าคะ” กลอยสะดุ้งก่อนตอบเสียงอ่อย หน้าเจื่อน
เต็มทีเพราะมัวแต่ตื่นตื่นกับเรื่องที่ได้ยินจึงลื้มอาหารเช้าของเจ้านายเสีย
สนิท

“เอ็งนี่มันไม่ได้ความอะไรสักอย่าง รับประทานตั้งแต่หัวดำจนหัว
หงอก ก็ยังต้องบอกต้องเตือนอยู่รำไป ข้าซั๊กจะรำคาญเอ็งเต็มที หรือเอ็ง
อยากถูกปลดไปเลี้ยงหมูฮีนึงกลอย”

“ไม่เอานะเจ้าคะ บ่าวจะไปเฝ้ารับให้คุณสร้อยเดี๋ยวนี้” กลอย
กระวีกระวาดวิ่งออกไป แต่ยังไม่ทันถึงบันไดเรือนก็หนีออกมาว่ามีอีกเรื่อง
หนึ่งที่ต้องรายงาน จึงวกกลับมาอีกครั้ง “คุณสร้อยเจ้าฯ มีอีกเรื่องหนึ่ง
เจ้าคะ”

“อะไรของเอ็งอีก ถ้าไม่สำคัญจริงละเอ็งหลังขาดแน่นิ่งกลอย
รู้ใหม่ว่าข้าหิว”

เมื่อถูกคาดโทษเช่นนั้น กลอยจึงรีบกล่าวอย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้
เจ้านายอารมณ์เสียมากกว่านี้ “นางบุษเจ้าคะ นางบุษมันทำต้มกะทิสายบัว
ให้พวกเรือนเล็ก”

“อะไรนะ! นี่นางบุษมันกล้าขัดคำสั่งข้าอย่างนั้นหรือ” ต้มกะทิสายบัว
เป็นอาหารที่หล่อนเกลียดเพราะเป็นของโปรดของใครบางคน

“เจ้าคะ บ่าวแอบเห็น มันไม่ได้เกรงกลัวคุณสร้อยเลยนะเจ้าคะ
คงเพราะพวกเรือนเล็กให้ท้าย”

คุณสร้อยตัววัดสายตาไปยังเรือนเดิมของตนเองทันที ดวงตาวาววับ
แสดงถึงความไม่ชอบใจอย่างที่สุด

“ซั๊กจะมากไปแล้ว ห่างมือห่างตีนไปนาน สงสัยต้องเตือนความจำ
มันเสียแล้วที่บ้านนี้ใครใหญ่ที่สุด ไปตามตัวมันขึ้นมabanเรือนนี้เดี๋ยวนี้”

“แล้วสำหรับล่ะเจ้าคะ”

“เอ็งก็เอาชิ้นมาเลยชิ้นนึงล่ะ แต่ข้าจะจัดการนั่งบุงก่อนกินข้าว คงอ่วยพิลึก” คุณสร้อยสะบัดพัดชนนทกยุงในมืออย่างอารมณ์ดี แล้วเดินนวนขนาดไปยังห้อง ยิ้มกริมเมื่อคิดว่าจะได้ทำอะไรที่สาแก่ใจบ้างหลังจากได้ยินเรื่องไม่ดีมาตลอดเช้านี้

“เจ้าคะ” กลอยรับบัญชา แล้วรีบลงเรือนไปอย่างรวดเร็ว สีหน้าเข้มขึ้นกว่าตอนขึ้นมาหลายเท่านี้ เพราะเชื่อว่าคงจะมีอะไรสนุกๆ ให้ดูเป็นแน่

บุงบงวางมือจากสำหรับของคุณหญิงแฉเมื่อกลอยเดินเข้ามาบอก
ว่าคุณสร้อยเรียกพบ หัวหน้าตักขึ้นมาทันทีเพราะทุกครั้งที่ถูกเรียกก็จะมีเรื่องให้ถูกดูดาเตียนต้อยรู้อำไป แต่นั่นยังก่อให้เกิดความกังวลใจน้อยกว่าการที่เรื่องนี้อาจจะทำให้คุณหญิงแฉและจำปต้องทุกข์ใจไปด้วย

“น้ำกลอยรู้ไหมจะว่าคุณสร้อยเรียกฉันขึ้นไปทำไม”

กลอยยิ้มเหยียดมองใบหน้าสวยใสที่ชวริษยาด้วยความสมเพช แต่มีความสุขที่จะให้อีกฝ่ายว่าน่าจึงพูดววน

“แล้วทำอะไรเอาไว้ล่ะ เรื่องอย่างนี้หน้าจะรู้แก่ใจ”

บุงบงหันไปมองกลอย พอจะรู้แล้วว่าเช้านี้คุณสร้อยเรียกหาตนด้วยเรื่องอะไรจึงถอนหายใจออกมา จริงอยู่ที่คุณสร้อยสั่งห้ามทำอาหารชนิดนี้ขึ้นไปบนเรือนใหญ่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าหล่อนจะทำให้คุณหญิงแฉและจำปรับประทานไม่ได้ แต่ไม่อยากจะโต้ตอบจึงนั่งเงียบ

“แกอีกละซีที่ไปฟ้องคุณสร้อย” ยายเจียมที่นั่งอยู่ไม่ห่างเอ่ยออกมาอย่างอดไม่อยู่ ใครๆ ต่างก็รู้ว่ายายเจียมกับกลอยนั้นนัดชอกันมาแต่ไหนแต่ไร เพราะฝ่ายหนึ่งอายุมากกว่า ถือว่าตัวเป็นรุ่นใหญ่ของบ้านอยู่มาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งถือว่าตัวเองเป็นคนโปรดของเจ้าของเรือน จึงไม่มีใครยอมใครเลยสักครั้ง

“ไม่ได้ฟ้อง แค่รายงานให้ทราบ เป็นหูเป็นตาแทนท่าน บ้านนี้มันกว้างใหญ่ คนก็อยู่กันมาก คุณสร้อยเธอดูไม่ทั่วหรอก”

“โธ่ เป็นหูเป็นตา สอพลอซีไม่ว่า” ยายเจียมสวนกลับด้วยน้ำเสียงและท่าทางที่แสดงถึงอาการหมั่นไส้อย่างยิ่งยวด

“นี่ป้า ถ้าอยากแก่ตายก็อยู่เฉยๆ”

วาจานั้นทำให้แม่ครัวใหญ่ถึงกับเดือด ลูกยืนขึ้นพร้อมกับหยิบโอโต้ขึ้นหน้าอีกฝ่ายด้วยความโมโหจัด

“ทำไม เอ็งจะทำอะไรซ้ำฮีนังกลอย เข้ามาซิเข้ามา ลองดูฤทธิ์โอโต้ข้าสักหน่อย”

เมื่อกลอยเห็นเช่นนั้นก็ได้แต่กระพืดกระพืดเพราะไม่กล้า จึงค่อนข้างไปตามเรื่อง และสุดท้ายก็มาลงที่บุษบง “เร็วเข้าฮีนังบุษ คุณสร้อยรออยู่ ชักเข้าเฝ้าจริง”

บุษบงถอนหายใจออกมา ดูเหมือนเรื่องที่คุณสร้อยเรียกนั้นไม่มีสาระนัก และในยามนี้หล่อนก็มีงานอื่นต้องทำ จึงขอผัดผ่อน

“เดี๋ยวฉันตามขึ้นไป ฉันขอยกคำรับไปให้คุณหญิงก่อน”

“คิดจะเลี้ยงไปฟ้องคุณท่านที่เรือนโน้นก่อนหรืออย่างไร คิดหรือว่าจะช่วยอะไรได้ ดีไม่ดีก็จะกระเด็นไปทั้งบ้าน นี่เตือนด้วยความหวังดีนะ ทั้งคุณหญิงแซ่ ทั้งป้าจำปา แก่แล้วอย่าให้มาลำบากเพราะกาฝากอย่างเอ็งเลย” กลอยวางก้าม นอกจากเจ้านายแล้วก็ไม่เกรงกลัวใครทั้งสิ้น เนื่องจากถือว่าตนเองนั้นเป็นคนสนิทของคุณสร้อยที่กุมอำนาจทุกอย่างในบ้านนี้เอาไว้ในมือ

แม้จะโกรธที่อีกฝ่ายเป็นเพียงบ่าวก่าวร้ายถึงผู้มีพระคุณ แต่บุษบงก็พยายามข่มใจ ไม่ต่อล้อต่อเถียงเพื่อไม่ให้เรื่องราวบานปลายใหญ่โต

“ฉันไม่ได้คิดจะเลี้ยง แค่ขอเวลาประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น” บุษบงพยายามต่อรองด้วยท่วงผู้มีพระคุณทั้งสองที่อาจจะต้องเลื่อนเวลาอาหารเช้าออกไป เพราะไม่รู้ว่าคุณสร้อยจะจัดการธุระกับตนนานแค่ไหน ครั้น

จะไหว้วานใครให้ทำหน้าที่แทน ทุกคนก็มีงานล้นมือกันทั้งสิ้น

“ไม่ได้ ต้องไปเดี๋ยวนี้” กลอยออกคำสั่ง วางอำนาจด้วยน้ำเสียง
เฉียบขาดเสมอว่าตนคือเจ้านายอีกคน

หญิงสาวก้มมองถาดอย่างเป็นกังวล จนกระทั่งยายเจียมทน
ไม่ไหวจึงออกตัวช่วยเหลือ

“ไปเถอะแม่บุษ เดี่ยวถาดคุณหญิง ข้าเอาขึ้นไปให้ท่านเอง”

เมื่อมีคนรับหน้าที่แทน บุษบงก็คลายใจ

“ขอบคุณมากนะจ๊ะยาย”

ยายเจียมพยักหน้าส่งสายตาทบออกว่าไม่ต้องเป็นกังวล บุษบงจึง
หันหน้าไปทางเรือนใหญ่เพื่อขึ้นไปพบคุณสร้อย แต่ยังไม่ทันได้เดิน
ออกไปไกล กลอยก็บัญชาตามมาอีก

“อย่าเดินเปล่าๆ ถือสำรับขึ้นไปด้วย”

แม้ไม่มีใครจะชอบใจนัก แต่บุษบงก็รับถาดสำรับมาแต่โดยดี หล่อน
ไม่เอยากเสียเวลา หากซักซำจะโดนเอ็ดตะโรยกใหญ่ จึงตัดความรำคาญ
เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา คอนถาดสำรับอันหนักอึ้งอย่างไม่มีคำโต้แย้งใดๆ
เดินออกไป

บุษบงเร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้น ความระวังจึงลดน้อยลงจนกระทั่งเกือบ
ชนเข้ากับใครคนหนึ่งที่กำลังเดินสวนมา เดชะบุญที่ยังทำเอาไว้ได้ทัน
อุบัติเหตุจึงไม่เกิดขึ้น

พระยารรามาตุร์กษเดินทางลงมาจากเรือนด้วยท่าทางรีบร้อน คงรีบ
ออกไปทำงานอย่างเช่นทุกวัน

หล่อนไม่มีใครได้พบท่านบ่อยนักเนื่องจากหน้าที่ของตนนั้นอยู่ที่
เรือนเล็กด้านหลัง ครั้นเมื่อได้พบท่านวันนี้หล่อนก็สังเกตเห็นว่าท่านดู
ทรุดโทรมกว่าเดิมอย่างน่าตกใจ ใบหน้าคมตบหมองคล้ำ ตาลูกกราวกับ
อดหลับอดนอน นัยน์ตาแห้งไร้ชีวิต เรือนกายผ่ายผอม แม้ท่านจะสวม

ชุดราชการเต็มยศติดเครื่องหมายและเหรียญตราต่างๆ บนเสื้อ
ราชปะแตนสีขาวครบครัน ทว่ากลับไม่ส่งางามอย่างที่ควร

“ขอ...ขออภัยเจ้าค่ะ”

หล่อนถอยห่างก่อนจะยอบตัวลงข้างทางเพื่อให้ท่านเดินผ่านไป
ซึ่งท่านเองก็ไม่ได้ซ้ายตามองมาแม้แต่น้อยราวกับมองไม่เห็น ก่อนจะเดิน
ตรงไปยังศาลาท่าน้ำ ซึ่งมีบ่าวอีกคนหนึ่งวิ่งถือกระบี่และเอกสารตาม
หลัง เมื่อท่านผ่านไปแล้วหล่อนก็อดที่จะมองตามแผ่นหลังไม่ได้ ความคิด
กระหวัดไปถึงคุณหญิงแซ่ซึ่งหล่อนรู้ว่าท่านคิดถึงบุตรชายของท่านมาก
เพียงใด หลายครั้งที่เห็นคุณหญิงแซ่หนึ่งหม่อตรงหน้าต่างแล้วมองมาที่
เรือนใหญ่ แต่อะไรที่ทำให้สองแม่ลูกเหมือนอยู่กันคนละโลก เจ้าคุณไม่
เหยียบย่างไปยังเรือนเล็กด้านหลังนานหลายปี เช่นเดียวกับที่คุณหญิง
แซ่เองก็ไม่เหยียบมายังเรือนใหญ่อันเป็นเรือนเดิมของท่านมานานแล้ว
เช่นกัน สองแม่ลูกแม้จะอยู่บ้านเดียวกัน แต่แทบจะไม่เห็นหน้ากันเลย
หญิงสาวหลับตาลงอย่างสงสารและ

เดิมนั้นพระยารักรัษมานุรักษ์ก็อยู่ร่วมกับคุณหญิงแซ่บนเรือนใหญ่
ซึ่งเป็นเรือนหอของคุณหญิงแซ่กับเจ้าพระยาเดชาานุรักษ์ บิดาของพระยา
ธรรมานุรักษ์ ส่วนคุณสร้อยอยู่เรือนเล็กด้านหลัง หลังจากนั้นพระยา
ธรรมานุรักษ์ก็ย้ายไปอยู่เรือนเล็กของคุณสร้อยจนกระทั่งเจ้าพระยา
เดชาานุรักษ์สิ้นบุญ คุณสร้อยผู้เป็นลูกสะใภ้ก็ขอแลกเรือน โดยขอขึ้นไป
อยู่บนเรือนใหญ่แทน

ถ้าพูดถึงความไม่เหมาะ มันก็ไม่เหมาะ แต่ความรักที่แม่มีต่อบุตร
ชายคนเดียว อีกทั้งคุณหญิงแซ่ก็เห็นว่าตนเองนั้นแก่ชราตัวคนเดียว
จะอยู่ที่ไหนก็ไม่ดีดริ้อน ท่านจึงยอมมาอยู่ที่เรือนเล็กตามที่ลูกสะใภ้
ต้องการ

เมื่อคุณสร้อยได้ครอบครองเรือนใหญ่ อำนาจของคุณสร้อยก็มาก
ขึ้นตามลำดับ ทำทุกอย่างตามอำเภอใจโดยไม่เกรงใจใคร แม้แต่คุณหญิง

แซผู้เป็นแม่สามี ซึ่งคุณหญิงแซก็ไม่ขัด ท่านเก็บตัวเงียบอยู่ในเรือนอย่างสงบกับจำปา นางต้นห้องและบุษบง โดยไม่ออกมาวุ่นวายภายนอกเลย แต่หล่อนก็รู้ว่าในใจของคุณหญิงแซนั้นเต็มไปด้วยความทุกข์และความหวังใยคนในบ้าน หลายครั้งที่หล่อนเห็นคุณหญิงแซมองมาที่เรือนใหญ่ด้วยสีหน้ากังวล

“นังบุษ เร็วเข้า มัวมองอะไรอยู่” กลอยตะโกนจิกมาจากห้วงนไต่
 บุษบงดึงความคิดมาสู่ปัจจุบันและคิดว่าเวลานี้คนที่น่าสงสารที่สุดก็คือตนเอง ต้องเก็บงำความทุกข์ความกังวลเอาไว้ภายใน ก่อนประคองเถียงขึ้นไปบนตึก รอรับพายุลูกใหญ่ที่กำลังจะโถมเข้ามา

3

เมื่อขึ้นไปบนเรือน บุษบงเห็นคุณสร้อยนั่งอยู่ตรงห้องหนึ่ง มือก็กระพือพัดขนนกยูงอันโปรดไปมาคล้ายกับฆ่าเวลามากกว่าจะคลายร้อนจริงๆ เข้านี้คุณสร้อยคงไม่ออกไปไหน เนื่องจากยังสวมชุดที่เธอชอบสวมยามอยู่บ้าน นั่นก็คือพันผ้าแถบกับนุ่งโจงกระเบนผ้าลาย ถึงกระนั้นก็ชวนสร้อยเส้นใหญ่กว่านี้วก้อย ตามตัวประดับทองหยองและเพชรแพรวพราว

บุษบงถือถาดไปวางไว้บนตั่งตัวเล็กอันเป็นที่รับประทานอาหารของคุณสร้อย จากนั้นก็ถอยออกมานั่งพับเพียบบนพื้นกระดานเพื่อรอให้คุณสร้อยแจ้งว่าเรียกตัวมาเพื่อการใด

รอไม่นาน เพียงแค่กันถึงพื้น เสียงตำหนักเกมเกรี้ยวกราดแหลมๆ ก็ดังขึ้นทันที

“นั่งบุษ วันนี้เอ็งทำลาทูตัมกะทิสายบัวอย่างนั้นหรือ”

“เจ้าค่ะ” บุษบงซึ่งเตรียมตัวมาอยู่แล้วตอบรับตามความจริง หลอนไม่คิดจะแก้ตัวและไม่คิดว่ามันคือความผิด เพราะครีวของคุณหญิงเขากับคุณสร้อยแยกออกจากกัน

“นี่เอ็งยกยอกเงินเข้าไปซื้อของที่ข้าสั่งห้ามอย่างนั้นหรือ” คุณสร้อยกล่าวหาเสียงแหลม และกระทบกระเทียบบคุณหญิงเขตามเคย “เอ็งนี่มันเลว เนรคุณ เลี้ยงเสียข้าวสุกจริงๆ หรือว่าเจ้านายเรือนโน้นสั่งให้ทำ”

วูบหนึ่งบุษบงโกรธที่คุณสร้อยก้าวร้ายถึงผู้ใหญ่ที่ตนเคารพ แต่ต้องทำเฉย ฐานะของตนนั้นหากต่อปากต่อคำไป คุณสร้อยก็จะต้องปวดตึงถึงคุณหญิงเข้มมากขึ้น จึงอธิบายที่มาของอาหารจานที่ก่อให้เกิดเรื่องด้วยน้ำเสียงราบเรียบ

“บ่าวมิได้ขยักยอกเงินของคุณสร้อย และคุณหญิงท่านก็ไม่เคยสอนให้บ่าวละโมบอยากได้ของของคนอื่น” บุษบงปฏิเสธทันที

“เดี๋ยวนี้เอ็งซึกกล้าจะนั่งบุษ แล้วถ้าเอ็งไม่ได้เอาเงินของข้าไปซื้อปลาหูพวกนั้นมันล่องน้ำมาหาเอ็งเองหรือยัง”

“บ่าวใช้เงินที่บ่าวหามาซื้อเจ้าค่ะ”

“หามาเอง อย่างเอ็งนี่นะหรือที่จะหาเงินได้” น้ำเสียงนั้นแสดงถึงความไม่เชื่อถือ แล้วสีหน้าของคุณสร้อยก็แสดงถึงความตกใจเมื่อนึกถึงหนึ่งขึ้นมาได้ “อย่าบอกนะว่าเอ็งเอาสมบัติของคุณแม่ไปขาย”

คุณสร้อยซึก สีหน้าโกรธเกรี้ยวยิ่งกว่าเดิมเพราะเกรงว่าเงินที่บุษบงได้มานั้นคือเงินจากการขายของเก่าจำพวกเครื่องแต่งตัวที่คุณหญิงแถมมาให้ หากเอาของเหล่านั้นไปขายก็คงได้เงินจำนวนมากทีเดียวมากจนนำไปตั้งตัวข้างนอกได้ อาจจะมีอยู่อย่างสุขสบายไปตลอดทั้งชาติ

หากเป็นเช่นนั้นจริง คุณสร้อยคงยอมไม่ได้ เพราะหมายเอาไว้แล้วว่าของเหล่านั้นจะต้องตกเป็นของแสงจันทร์แต่เพียงผู้เดียว คนอื่นไม่มีสิทธิ์แตะต้องทั้งสิ้น

“ไม่ใช่เจ้าค่ะ ไม่ใช่เงินจากสมบัติเก่า บ่าวปลูกผักที่สวนหลังบ้านเอาไว้กินกันในครัว แต่มันมากจนกินไม่หมด บางส่วนก็เก็บไปขายได้เงินมาใช้จ่ายเล็กน้อย” บุษบงตอบตามความเป็นจริง ไม่คิดจะปิดบังเรื่องนี้อยู่แล้ว

คุณสร้อยถอนหายใจอย่างโล่งอกเมื่อได้ยินเช่นนั้น เพราะไม่ต้องการให้สมบัติของแม่สามีกะเด็นไปที่อื่น แต่นั้นก็ไม่ได้หมายความว่า จะเลิกรา

“เอ็งปลุกผักตรงไหน ทำไมข้าถึงไม่รู้เรื่องสักนิด”

“ท้ายบ้าน ตรงริมคลองเจ้าคะ” บุษบงตั้งใจปลุกให้ลับหูลับตา คุณสร้อยด้วยเกรงว่าจะเกิดปัญหา จึงเลือกบริเวณริมคลองท้ายเรือนเล็ก เพราะหล่อนรู้ว่าที่ตรงนั้นคุณสร้อยจะไม่ได้ไปเหยียบย่าง

“ถ้าอย่างนั้นพาไปดูหน่อย ข้าอยากมั่นใจว่าเอ็งไม่ได้โกหก และถ้าเอ็งโกหก เอ็งรู้ใช่ไหมว่าโทษนั้นจะเป็นอย่างไร” คุณสร้อยคาดโทษเอาไว้ล่วงหน้า

บุษบงไม่มีสิทธิ์ที่จะคัดค้านและทำใจว่าเมื่อคุณสร้อยเห็นแปลงผักแล้วก็เชื่อว่าหล่อนจะไม่ได้รับโทษ บางที่โทษอาจจะมากกว่าเดิมเสียด้วยซ้ำ

บุษบงเดินลงเรือนนำหน้าคุณสร้อยไปยังแปลงผักที่ปลุกเอาไว้

ซึ่งมีดงเตยรกเรือพรางตาจึงรอดพ้นสายตาของกลอยไปได้ พอพ้นดงเตยก็พบแปลงผักเล็กๆ ที่บัดนี้กำลังอยู่ในช่วงเก็บเกี่ยว มีผักปลุกผสมกันหลายชนิดเหมือนสวนครัวที่บ้านอื่นปลุกไว้กินกัน

บุษบงมองไปทางคุณสร้อยที่กำลังกวาดตามองไปทั่วด้วยสีหน้าเรียบนิ่ง แต่บุษบงรู้ว่านั่นไม่ใช่สิ่งที่หล่อนจะไว้วางใจได้เลย

“มีเท่านี้เองหรือ”

“เจ้าคะ” หล่อนตอบ ภาวนาให้คุณสร้อยเลิกรา ไม่ทำในสิ่งที่กำลังกลัว แต่ดูเหมือนคำภาวนาของหล่อนจะไม่เป็นจริง

คุณสร้อยเรียกว่าประจำตัวเสียงหวานเหมือนกับทุกครั้งที่จะใช้กลอยมาเล่นงานหล่อน “กลอยเอ๊ย...กลอย มาใกล้ข้าทีเถอะ”

“เจ้าคะ คุณสร้อยมีอะไรให้บ่าวรับใช้หรือเจ้าคะ” กลอยขานรับเสียงหวานราวลูกคู่ของเจ้านาย ทั้งที่เมื่อครู่กำลังทำหน้าที่เพราะเดดร้อนจัด

“ข้ารู้สึกขวางหูขวางตาผักพวกนี้เหลือเกิน เอ็งช่วยจัดการให้มันพ้นหูพ้นตาข้าทีได้ไหม” คุณสร้อยกล่าวเสียงหวานกับบ่าวคู่ใจ แต่เสียง

นั้นไม่ต่างจากคมมีดที่กรีดลงในหัวใจของบุษบงเลย

“จัดการยังไงดีเจ้าคะ”

“ถอนให้หมดแล้วจุดไฟเผา”

“คุณสร้อย!” บุษบงตรงออกมาเมื่อแปลงผักที่ไร้ความผิดถูกพิพากษาเช่นนั้น “บ่าวขอคุณท่านแล้ว” บุษบงหมายถึงคุณหญิงแซ่ ซึ่งท่านก็เห็นดีเห็นงาม ในตอนเย็นบางวันท่านก็เดินลงมาชมสวนผักอย่างเบิกบาน

“นี่เอ็งกล้าเอาคุณแม่มาอ้างอย่างนี้หรือ อย่านึกว่าข้าจะไม่กล้านะ อีกอย่าง คุณท่านของเอ็งก็แค่คนอยู่อาศัย จะมามีสิทธิ์อนุญาตได้อย่างไร”

เมื่อคุณสร้อยยกกล่าวเช่นนั้น หล่อนก็จนปัญญาจะเถียง เพราะหากต่อปากต่อคำ นอกจากคุณสร้อยจะไม่หยุดแล้ว ยังอาจจะลามปามไปถึงคุณหญิงแซ่ ผู้ใหญ่ที่หล่อนนับถือ และหากจะพูดให้ถูก สิ่งที่รุกรากท่านนั้นไม่ใช่แปลงผัก แต่เป็นหล่อนต่างหาก แต่เมื่อไม่อาจทำลายหล่อนได้ คุณสร้อยจึงลงมืออย่างอื่นแทน

“ข้าไม่ต้องการให้บ่าวหรืออ้ายอีกคนไหนมาใช้ที่ดินของข้าทำมาหากิน ถ้าจะปลูกก็ต้องจ่ายค่าเช่ามา”

“แต่แปลงผักนี้บ่าวปลูกไว้กินในบ้าน เหลือเท่านั้นถึงจะเอาออกขาย” บุษบงพยายามอธิบาย มองแปลงผักด้วยความอาลัย หล่อนทำทุกอย่างมาทั้งมือ ไม่ว่าจะขุดดิน หว่านเมล็ด รดน้ำ จนผักงอกงามเก็บเกี่ยวได้ ความรักความผูกพันก็ย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา อีกทั้งเงินที่คุณสร้อยให้มาใช้จ่ายเป็นค่ากับข้าวนั้นน้อยนัก ถ้ามีสวนผักเป็นของตัวเองก็จะประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก และยังเอาเงินที่ขายผักได้มาซื้อเนื้อหมูเนื้อไก่ได้อีก

คำอธิบายของหล่อนไม่มีความหมายเลยเพราะผู้เป็นเจ้าของไม่คิดที่จะฟัง

“นั่งกลอย ไปเรียกบ่าวคนอื่นมาช่วยถอนด้วย จะได้เสร็จเร็วๆ

ข้าร้อนเต็มที”

“เจ้าคะ” กลอยรับคำแล้ววิ่งไปทางโรงครัว เพื่อเกณฑ์คนมาทำลายแปลงผักตามที่เจ้านายสั่ง

เมื่อรู้ว่าแปลงผักจะต้องพินาศเพราะความอคติ บุษบงจึงหันหน้าไปทางอื่น ซ่อนความเจ็บช้ำไม่ให้คุณสร้อยเห็น เวลานี้หล่อนอยู่ในฐานะที่ไม่สามารถโต้ตอบอะไรได้เลย ทำได้เพียงมองสิ่งที่ตนรักถูกทำลายหัวใจถูกเหยียบย่ำซ้ำแล้วซ้ำอีกอย่างไร้ความปราณี หลายครั้งที่หล่อนอยากลุกมาสู้ปกป้องตนเอง แต่ก็เกรงว่าหากทำเช่นนั้นแล้วเรื่องร้อนใจก็จะไปถึงคุณหญิงอย่างไม่จบไม่สิ้น จึงต้องกล้ำกลืนต่อไป

เสียงฝีเท้าคนกลุ่มใหญ่ดังโกลิ่เข้ามา ไม่ต้องหันไปมองก็รู้ว่าเป็นการที่ถูกเกณฑ์มา หล่อนรู้ว่าไม่มีใครอยากทำเพราะสีหน้าเต็มไปด้วยความกระอักกระอ่วน เพียงแต่ซัดคำสั่งไม่ได้

เพียงชั่วพริบตาแปลงผักก็เหลือแต่กองดิน ต้นไม้ถูกเหยียบย่ำแหลกลาญไม่ต่างจากหัวใจ

ปกติคุณหญิงแซ่ซึ่งมักนั่งเอนหลังอยู่ในเรือนหลังเล็กของตนจะมีสีหน้าเรียบเฉย แต่วันนี้นางกลับมีท่าทางทุกข์ร้อนเพราะยังไม่เห็นหน้าบุษบง ประกอบกับมีเสียงเอะอะดังขึ้นที่ท้ายเรือนจึงเกิดความสงสัย ครั้นจะเดินไปดู ความรุ่มโรยของสังขารก็เป็นอุปสรรค จึงเรียกต้นห้องให้เป็นธุระ

“จำปาไปดูซิว่าเสียงอะไร”

สิ้นคำสั่งจำปาก็คลานออกไป สวนกับยายเจียมที่ประคองถาดสำรับเข้ามาพอดี

ร่างอวบอ้วนของหญิงชราเต็มไปด้วยเหงื่อ ผมเผ้าหน้าตามันย่องเพราะอยู่แต่หน้าเตา นางทรุดลงตรงหน้าคุณหญิงแซ่ หอบแฮกๆ แล้วบอกเหตุด้วยเสียงขาดๆ หายๆ ด้วยความเหน็ดเหนื่อย

“คุณท่านเจ้าขา เกิดเรื่องอีกแล้วเจ้าคะ แม่บุษะเจ้าคะ...แม่บุษะ”

“บุษะมันเป็นเรื่องอะไร” คุณหญิงเขมถามด้วยความร้อนใจ สักร้อนใจ
อย่างบอกไม่ถูก

“คุณสร้อยเจ้าคะ เรียกแม่บุษะขึ้นไปพบบนเรือน แล้วบ่าวก็เห็นเดิน
ลงมาทัน ก็ไม่ได้คิดอะไร กระทั่งนั่งกลอยวิงมาที่ครัว มาเกณฑ์บ่าวไพร่
ไปทำลายแปลงผักแม่บุษะ”

ใบหน้าของคุณหญิงเขมขึงตึงเมื่อได้ฟังเช่นนั้น เมื่อมองออกไปนอก
หน้าต่างก็เห็นควันไฟพวยพุ่งขึ้นมา นางรู้ทันทีว่าผู้เป็นลูกสะใภ้คงทำร้าย
จิตใจบุษะเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

“คุณหญิงเจ้าขา ไปช่วยแม่บุษะกันเถอะเจ้าคะ” จำปากกล่าวด้วยความ
สงสารบุษะ เพราะแปลงผักนั้นหญิงสาวลงทุนลงแรงไปมาก อีกทั้ง
ผักกำลังงอกงามให้เก็บเกี่ยวได้

คุณหญิงเขมยังคงนั่งนิ่ง มองกลุ่มควันที่ลอยขึ้นไปบนฟ้าก่อนจะ
ถอนใจออกมา ใช้ว่าเวลานี้ท่านจะไม่มีโทษ แต่ท่านก็รู้หัวใจของสะใภ้
ตนเองว่าหากยื่นมือไปช่วยเมื่อไร บุษะคงจะยิ่งโดนเล่นงานมากขึ้น

“อย่าเลย ปล่อยให้มันเป็นอย่างนั้นละดีแล้ว”

ทั้งจำปาและยายเจียมต่างมีสีหน้าผิตหวัง จนจำปาอดรนทนไม่ได้
ตัดพ้อเบาๆ พอให้ได้ยิน “คุณท่านไม่สงสารแม่บุษะหรือเจ้าคะ ปล่อยให้
คุณสร้อยข่มเหงอยู่ร่ำไป”

คุณหญิงเขมผินหน้ามาด้วยท่าที่สงบเช่นเดิม แต่ในแวบตาท่านมี
ความวิตกทุกซักร้อนไม่แพ้ใคร “ใช้ว่าไม่อยากจะช่วย แต่ขึ้นออกไป คนที่
จะเดือดร้อนที่สุดก็คือแม่บุษะ”

คำกล่าวนั้นไม่ผิตเลย เพราะคุณสร้อยใจคอคับแคบ จำปากกับ
ยายเจียมจึงได้แต่นั่งเวทนาหญิงสาวอยู่แต่ในเรือน

“ไม่รู้คุณสร้อยเธอจงเกลียดจงชังอะไรแม่บุษะหนักหนา บ่าวไพร่ก็
มีเต็มบ้าน กลับจงใจกลั่นแกล้งแม่บุษะคนเดียว” ยายเจียมตั้งข้อสงสัย

ไม่ใช่เพียงแค่อยายเจียมคนเดียวเท่านั้น บ่าวไพร่คนอื่นก็มีข้อกังขาเรื่องนี้เช่นกัน ต่างก็โจษจันกันไปต่างๆ นานา จนถึงกระทั่งว่าคุณสร้อยอาจจะกลัวว่าคุณหญิงแซ่จะยกสมบัติให้บุษบงเพราะเป็นผู้ที่อยู่รับใช้ใกล้ชิดแทนที่จะยกให้หลานทั้งสองที่ไม่เคยมาเหลียวแลเลย

คุณหญิงแซ่ยิ้มออกมา แต่เป็นยิ้มอย่างเวทนาชะตากรรมของคุณหญิงสาวที่ตนอุปการะมากกว่า ท่านรู้ว่าเหตุใดคุณสร้อยถึงได้เกลียดบุษบงมาก หากกล่าวไปทั้งหมดก็เกรงว่าจะไม่เป็นผลดีต่อหญิงสาว จึงกล่าวเพียงสั้นๆ “คนอย่างแม่สร้อยเก่งอยู่อย่างหนึ่ง คือลัญญาตญาณดี”

คำตอบนั้นไม่ได้ให้ความกระจ่างแก่ใคร ยายเจียมหันมามองจำปาอย่างงวยง ส่วนจำปาทำหน้าที่ไม่รู้ไม่ชี้

“หรือว่าคุณสร้อยอิจฉาแม่บุษของเราเจ้าคะ” เจียมถาม สาเหตุเดียวที่น่าจะทำให้คุณสร้อยเกลียดบุษบงก็คือความอิจฉา “แม่บุษของเราสวยกว่า สาวกว่า กิริยามารยาทเรียบร้อยกว่า คงกลัวว่าเจ้าคุณจะจับเอาไปเป็นเมียอีกคน”

“ยายเจียมพูดอะไรอย่างนั้น ใครคิดอย่างนั้นรกรจะกินกระบาลเอา” จำปาแหวออกมาอย่างตกใจ

“อ้าวก็เป็นไปได้ไม่ใช่หรือ เมื่อก่อนก็เห็นกันอยู่ว่าตอนหนุ่มๆ เจ้าคุณธรรมเจ้าชู้แค่นั้น มีเมียตั้งหลายคน จนเกิดเรื่องนั้นถึงได้หยุดไม่อย่างนั้นปานนี้คุณสร้อยคงไม่ได้มีอำนาจอยู่คนเดียวอย่างนี้หรอก” เมื่อกกล่าวจบก็นึกได้ว่ากล่าวในสิ่งที่ไม่ควรออกไป จึงรีบเอามือปิดปากแล้วมองไปยังคุณหญิงแซ่ที่ยังนั่งอยู่ “คุณท่านเจ้าขา บ่าวขออภัยปากไวไปหน่อย”

คุณหญิงแซ่ส่ายหน้าอย่างไม่ถือโทษ กล่าวด้วยเสียงเนือยๆ “ถ้าพ่อธรรมหันมาสนใจแม่บุษสักนิด ฉันก็คิดว่าน่าจะดี จะได้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร”

“หมายความว่าให้คุณหญิงสนับสนุนให้แม่บุษเป็นเมียเจ้าคุณหรือ

เจ้าคะ” ยายเจียมถาม ตกใจไม่น้อยกับสิ่งที่ตนเองเข้าใจ

“ฉันไม่สนับสนุนเรื่องนั้นหรอก และฉันก็คิดว่าแม่สร้อยคงไม่ได้
กลัวเรื่องนั้น แต่กลัวเรื่องอื่น”

“เรื่องอื่น เรื่องอะไรหรือเจ้าคะ หรือว่าคุณสร้อยอยากให้คุณ
แสงจันทร์ กลัวว่าแม่บุษจะได้อีกกว่า” ยายเจียมเดาอีกครั้งด้วยความอยาก
รู้เต็มที่

คราวนี้คุณหญิงเขยยิ้มออกมา ยายเจียมจึงคิดว่าตนเดาถูก

ยายเจียมถอนหายใจออกมาอย่างเวทนาหญิงสาว หากให้พิจารณา
กันตามความเป็นจริง บุขบงเหนือกว่าแสงจันทร์ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็น
รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท นิสัยใจคอ ความฉลาดหลักแหลม ไหวพริบ
หรือแม้กระทั่งความสามารถ สิ่งเดียวที่ต้อยกว่าก็คือชาติกำเนิดเท่านั้น
ซึ่งไม่มีใครเลือกเกิดได้

“เรื่องอิจฉาวิชาของคุณสร้อยไม่มีใครเกินเลยนะเจ้าคะ นี่ยัง
อุตสาห์อิจฉาแทนลูก แล้วชีวิตนี้จะหาความสุขได้หรือ” ยายเจียมบ่นออก
มาด้วยความเหลืออด ด้วยผ่านร้อนผ่านหนาวมาพอสมควร เห็นอะไร
มามากจนพอรู้ว่าชีวิตคนนั้นเมื่อถึงระยะหนึ่งควรสำนึกได้ว่ามาตัวเปล่า
ก็ควรจะไปตัวเปล่า

“ของพรรคนี้ไม่ใช่ของที่จะเลิกกันได้ง่ายๆ ฉันเองก็ไม่รู้ว่าจะอยู่
ปกป้องแม่บุษได้นานแค่ไหน”

เสียงคุณหญิงแซ่คล้ายปลงตกด้วยสังขารที่ร่วงโรย นางจึงกลัว
เหลือเกินว่าจะจากไปก่อนที่จะส่งบุขบงไปถึงฝั่งฝัน

ทุกคนที่ได้ยินต่างหน้าเสียว ระยะหลังมานี้คุณหญิงเขยเจ็บอออดๆ
แอดๆ ไม่แข็งแรงเหมือนดังก่อน อีกทั้งดูเหมือนกำลังใจของท่านจะ
ถดถอย เมื่อเห็นลูกชาย ลูกสะใภ้ และหลานทั้งสองไม่สนใจโยตี

“อย่าพูดอย่างนั้นสิเจ้าคะ บ่าวใจคอไม่ดี” จำปาที่นั่งเสียบมานาน
ท้วง

“ไม่มีใครหนีความตายพ้นหรอก ห่วงแต่แม่บู่จะ หากฉันเป็นอะไรไป แม่สร้อยคงไม่เอาแม่บู่ไว้ จะฝากฝังไว้กับใครก็ยังไม่เห็น”

บ่าวทั้งสองต่างนั่ง สีหน้าหนักใจไม่แพ้กัน ด้วยรู้ว่าแรงเกลียดชังที่คุณสร้อยมีต่อบุขบงนั้นมากมายนัก และก็จริงอย่างที่คุณหญิงแขกกล่าว หากไม่มีท่าน บุขบงคงลำบาก เพราะพระยาธรรมานุรักษ์นั้นเห็นทุกอย่างตามคุณสร้อยทั้งสิ้น จึงไม่สามารถที่จะพึ่งพาได้

“เอาเถอะ ยังไงแม่บู่ก็คงไม่ลำบากนักหรอก พอมีวิชาความรู้ติดตัวอยู่บ้าง ฉันเองก็ทำหน้าที่ของฉันได้ดีที่สุดเท่านี้เอง”

แม้จะกล่าวเช่นนั้น ทว่าท่าทางของคุณหญิงแขกยังแสดงออกถึงความหวังใย ในใจก็คงครุ่นคิดถึงทางออกสำหรับเรื่องนี้ ด้วยรู้ว่าหากไม่จัดการอะไร...เรื่องบางเรื่องอาจจะสายเกินไป

“แต่ยังไงคุณหญิงก็ต้องอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้บ่าวไพร่ทั้งหมดกับแม่บู่ก่อน ไม่มีคุณหญิง พวกบ่าวคงเดือดร้อนกว่านี่เป็นร้อยเป็นพันเท่า นี่เจ้าคะสำหรับ แม่บู่ตั้งใจทำให้คุณหญิงอย่างสุดฝีมือทุกวันเลยนะ เจ้าคะ ดั่งนั้นเช้านี้คุณหญิงจะต้องรับข้าวมากมาย ให้สมกับที่แม่บู่ถูกลงโทษอย่างไรเหตุผลจากคนใจดำพรรคนั้น” ยายเจียมกล่าวด้วยสีหน้าบูดบึ้ง นางไม่พอใจในการกระทำของคุณสร้อยเลย แต่เมื่อเป็นเพียงไม้ซีกจึงไม่อาจหาญไปงัดไม้ซุง ทำได้เพียงแต่บ่นและว่ากล่าวลับหลังเท่านั้น

“เอาเถอะ ฉันจะพยายาม” คุณหญิงแขกตัดบท รับสารับมาวางบนตั่งและมองตัมกะทิสายบัวด้วยสายตาครุ่นคิด

น้ำตาอาบรินแก้มนวลยามที่ทุกคนเดินจากไปหมดแล้ว บุขบงมองเศษผักที่ถูกทำลายด้วยหัวใจอันร้าวราน ที่ร้องไห้นั้นมิได้เสียชีวิตเพียงแต่สังเวทตนเองอย่างเหลือเกินที่ถูกทำร้ายขมเหงน้ำใจอยู่รำไป แม้แต่สวนผักที่ปลูกไว้เลี้ยงคนทั้งบ้านก็ไม่เว้น หลายครั้งที่คิดจะออก

จากบ้านไปเพื่อตัดปัญหา เพราะหล่อนมั่นใจว่าพอมิวิชาความรู้ที่ไป
อาศัยอยู่ข้างนอกได้โดยไม่ต้องเดือดร้อนใคร

แต่เมื่อนึกถึงคุณหญิงแซ่และจำปา หล่อนก็หึงทั้งสองไปไม่ลงและ
ไม่คิดจะหึง เพราะหากไม่มีหล่อน ทั้งสองก็คงจะไม่มีใครดูแลใส่ใจใน
เรื่องข้าวปลาอาหาร หยุกยาในยามเจ็บไข้ และเรื่องอื่นๆ อีก จะหวังให้
คุณสร้อยผู้เป็นสะใภ้ หรือสันติกับแสงจันทร์ผู้เป็นหลานมาทำหน้าที่นี้
ก็เห็นทีจะไม่มีทาง เมื่อคิดได้ดังนี้ก็มีกำลังใจขึ้นมา อย่างน้อยชีวิตก็ยังมิ
คุณค่าที่จะอยู่เพื่อคนทั้งสอง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้หล่อนคิดถึงฐานะของตนเอง หล่อนคือ
บ่าวในเรือนเหมือนกับคนอื่น เพียงแต่ขึ้นตรงกับคุณหญิงแซ่ ไม่ใช่คุณ
สร้อย เหตุนี้จึงนับว่าเป็นบุญอย่างหนึ่งเพราะคุณหญิงแซ่เมตตาหล่อน
อย่างที่สุด หล่อนจึงรักท่านมากกว่าใครในโลกนี้

ได้ร่วมบุญของคุณหญิงแซ่ก่อให้เกิดความร่มเย็นอย่างมากมาย
เกินกว่าที่เด็กกำพร้าจะได้รับ ท่านอบรมสั่งสอน ส่งเสียให้รำเรียนจน
กระทั่งหล่อนอ่านออกเขียนได้ และท่านก็เต็มใจที่จะส่งหล่อนเรียนต่อ
ทว่าเมื่อแสงจันทร์ บุตรสาวของเจ้าคุณหยุดเรียนเนื่องจากไม่เห็นความ
สำคัญของการศึกษา และเห็นว่ากรร่าเรียนวิชาในโรงเรียนเป็นเรื่อง
น่าเบื่อหน่าย หล่อนก็ต้องหยุดเรียนด้วยเพราะคุณสร้อยยื่นคำขาดไม่ให้
บ่าวอย่างหล่อนมีการศึกษามากไปกว่าบุตรสาวของตนเอง โดยอ้างว่า
จะเสียการควบคุมและการปกครอง

แม้ในตอนแรกคุณหญิงแซ่จะไม่ยอม แต่หล่อนมิต้องการให้
คุณหญิงแซ่หนักใจ เพราะเชื่อว่าคุณสร้อยจะไม่เลิกรารื่องนี้ง่าย ๆ จึงขอ
ออกจากโรงเรียนแล้วมาปรนนิบัติท่านแทน

แม้จะเสียดายเรื่องการศึกษา แต่การอยู่กับคุณหญิงแซ่ก็ทำให้
หล่อนได้เรียนรู้อะไรมากมาย มากกว่าการเรียนในโรงเรียนเสียอีก ทั้งนี้
ท่านก็ส่งหล่อนจนจบชั้นมัธยมซึ่งเป็นชั้นการศึกษาที่สูงกว่าคนอื่นในเรือน

คุณหญิงแซ่เคยเป็นนางข้าหลวงในวังมาก่อน ท่านจึงมีความรู้หลายอย่างที่โรงเรียนไม่ได้สอน ท่านชำนาญงานฝีมือทุกด้าน และถ่ายทอดให้หล่อนอย่างไม่หวงแหน โดยหวังให้หล่อนเป็นผู้สืบทอดวิชาเอาไว้ทำมาหากินในอนาคต

ในเวลานี้บุษบงคิดว่าเป็นการดีที่ได้ออกจากโรงเรียนมาปรนนิบัติคุณหญิงแซ่ เพราะท่านเริ่มชรา สังขารร่วงโรยไปตามวัย หูตาฝ้าฟาง ไม่แข็งแรงตั้งแต่ก่อน เจ็บออตๆ แอดๆ อย่างน่ากังวล ถ้าหล่อนยังศึกษาอยู่ ก็จะไม่เหลือแต่จำปาซึ่งมีอายุไล่เลี่ยกับคุณหญิงแซ่คอยดูแล อะไรต่อมิอะไรก็คงไม่คล่องตัวนัก

นี่ถึงตอนนี้หล่อนก็มีกำลังใจมากขึ้น จึงปาดน้ำตาทิ้ง สกัดกันความเศร้าไว้ การคร่ำครวญไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างน้อยหล่อนก็โชคดีกว่าเด็กกำพร้าคนอื่น ที่บางคนไม่มีแม่ที่จะซุกหัวนอน

4

บนเรือนไทยหลังใหญ่ที่แม่จะเป็นเรือนโถงมีลมพัดอยู่ตลอดเวลา
ทว่ายามนี้เป็นหน้าร้อน อากาศจึงค่อนข้างอบอ้าว คุณสร้อยนอนทอดตัว
อย่างสบาย เหนือผ้าแถบที่พันอกเอาไว้มีรอยแป้งสีขาวเช่นเดียวกับท่อน
แขนและใบหน้า กลิ่นน้ำอบน้ำปรุงหอมพุ่งไปถึงชั้นล่าง

“เอ็งเห็นหน้ามันใหม่ ซ้ำละสะใจเหลือเกิน” ริมฝีปากแดงฉูดฉาด
เพราะน้ำหมากขยับเอ่ย

“เห็นเจ้าคะ บ่าวเองก็สะใจ นี่ไม่รู้ว่าปลุกมาทานเท่าไรแล้วนะเจ้าคะ
อยู่ที่นี่มันต้องจ่ายอะไรที่ไหน ซ้ำอีกของคุณสร้อย ที่อยู่ที่ของคุณสร้อย
เงินที่ได้จากการขายผักเอาไปซื้อทองหยองเก็บไว้บ้างหรือเปล่านั้นไม่รู้”
กลอยผู้ทำหน้าที่พัดวีไฟไปตามประสาคนที่ไม่เคยประสงค์ดีแก่ใคร
ทั้งสิ้น

คุณสร้อยนั่งคิดและคล้อยตามคำพูดบ่าวจึงเป็นเตี๊อดเป็นร้อน
ขึ้นมาทันที

“เออ จริงของเอ็ง ที่พูดมาก็ถูก หรือว่าข้าควรจะได้เงินค่าที่อยู่ที่นี่
กินจากมัน”

“เก็บซีเจ้าคะ หรือไม่ก็เจดหัวมันออกจากบ้าน เลี้ยงไว้ทำไมละ
เจ้าคะ เรือนโน้นมีนั่งจำปากก็พอแล้ว”

พัดในมือคุณสร้อยกระพือเร็วขึ้น ภูมิใจความเห็นของบ่าวประจำ

ตัวอยู่ไม่นาน

“ข้าเองก็อยากเฉดหัวมันอยู่ทุกวัน แต่ติดที่เรือนโน้น นางแก่งหนึ่งเหนียวหนังกบปกป้องมัน เอ็งก็เห็น ยิ่งมันโต ข้าก็ยิ่งหัวนใจ”

“หัวนใจอะไรเจ้าคะ หรือว่ากลัวเจ้าคุณจะคว้ามันมาเป็นเมียอีกคน”

“ทำไมข้าจะต้องกลัวเรื่องนั้น เจ้าคุณอยู่ในมือข้า ดั้นไปไหนไม่ได้ อยู่แล้ว” สุ่มเสียงนั้นแสดงถึงความม่นอกม่นใจอย่างยิ่งยวด

“ถ้าอย่างนั้นคุณสร้อยกลัวเรื่องอะไรหรือเจ้าคะ”

“กลัวว่านางแก่งนั้นจะหาผู้ดีๆ ให้นั่งบุง แล้วมันจะได้ดิบได้ดีนะซี เดี่ยวจะดีเกินหน้าเกินตาลูกของข้า”

“ก็อาจจะเป็นไปได้นะเจ้าคะ มันทั้งหน้าตาสวย งานเรือนก็เก่ง กิริยามารยาทก็เรียบร้อย คุณแสงสู้มันไม่ได้สักอย่างเดียว” กลอยวิจารณ์อย่างลื้มตัว จึงได้รับการตอบแทนด้วยฝ่าเท้าของเจ้านายจนกระเด็น หกล้มหลุกไปไกล

“นั่งกลอย เอ็งกลัวว่าลูกข้าดีต่อกว่านางบุงอย่างนั้นหรือ” คุณสร้อยตวาดด้วยท่าทางเดือดดาล เต็มไปด้วยโทสะ เกลียดนักเสียดคนที่ชอบเปรียบเทียบแสงจันทร์กับบุงบง

กลอยหน้าเสียว ลุกขึ้นมาลูบเนื้อลูบตัว แรงถีบนั้นทำให้จุกไม่หยอก แล้วรีบกล่าวแก้ตัวออกไปทันควันก่อนที่จะไม่มีโอกาส

“โธ... บ่าวไม่ได้ตั้งใจว่าอย่างนั้น บ่าวแค่กลัวว่าคุณหญิงแซะจะหาผู้ชายดีๆ มาเลี้ยงแม่บุงนะสิเจ้าคะ ท่านเคยอยู่ในรั้วในวังมาก่อน รู้จักคนที่ตั้งมากมาย เจ้าคนนายคนทั้งนั้น จะฝากฝั่งนางบุงไปกับใครก็ไม่ใช่เรื่องยากเย็นอะไร”

คำพูดของกลอยทำให้คุณสร้อยคล้อยตามไม่ใช่หน่อย หล่อนเกลียดชังบุงบงด้วยเหตุผลที่ไม่อาจบอกใครได้ และนับวันก็ยิ่งทวีความเกลียด เค้าโคจรรูปร่างนั้นหากมองด้วยสายตาเป็นกลางดูงดงามกว่า

แสงจันทร์มาก หากจับมาแต่งตัวดีๆ คงมีสง่าราศี ถ้าบอกว่าเป็นลูกท้าว
ลูกพระยาคงมีคนเชื่อ

‘ลูกท้าว...ลูกพระยา’

คุณสร้อยทวนคำนี้ในใจ...ไม่มีทาง บุษบงจะไม่มีวันได้เป็นลูกท้าว
ลูกพระยา สันติและแสงจันทร์ลูกของหล่อนเท่านั้นที่ได้เป็น และจะเป็น
ตลอดไป

“ข้าควรจะจัดการอย่างไรดีฮีนั่งกลอย” คุณสร้อยขอคำปรึกษา
สีหน้าเต็มไปด้วยความเคร่งเครียดไม่น้อย

“หาผ้าให้มันซิเจ้าคะ เอาที่คุณสร้อยเห็นว่าเหมาะสม”

ข้อเสนอแนะทำให้ผู้เป็นนายยิ้มออกมา มองบ่าวด้วยแววตาชื่นชม
กึ่งยินดี

“เอ็งนี่ก็ฉลาดนะนั่งกลอย เดียวข้าจะไปคุยกับคุณแม่ อายุอาหม
ก็ไม่ใช่น้อย ควรออกเหย้าออกเรือนไป ไม่ใช่มาเป็นภาระเรา เดียวข้าจะ
หาผ้าเลวๆ ให้มันสักคน พวกนักเลงหัวไม้คุมช่องคุมบ่อนลูกน้องของ
พ่อข้าเป็นไง น่าจะเหมาะกับมัน”

“เหมาะสมเจ้าคะ” กลอยเออออ “ถ้าคุณหญิงไม่ยอมละเจ้าคะ”

“ก็จ้างให้มันหลุด ชี้คร้านพวกมันจะระริกระรีตีใจ ได้ทั้งเงินได้
ทั้งเมีย”

เมื่อกล่าวออกไปเช่นนั้น ทั้งนายทั้งบ่าวก็หัวเราะประสานเสียงกัน
ลั่นบ้าน รอเพียงโอกาสเหมาะสมเท่านั้น และคราวนี้บุษบงก็จะหายไปจาก
ชีวิตอย่างนิจนิรันดร์

แล้วเสียงหัวเราะของทั้งสองก็หยุดลงเมื่อมีใครอีกคนเข้ามา คุณ
สร้อยลุกขึ้นนั่งปรับเปลี่ยนสีหน้าให้เป็นปกติก่อนจะเอ่ยทักบุตรสาวที่เพิ่ง
กลับมาจากข้างนอก

“กลับมาแล้วหรือลูกแสงของแม่”

คุณสร้อยมองลูกสาวคนเดียวด้วยแววตาชื่นชม ในวัยสิบห้าอย่าง

ลิปหก แสงจันทร์ดูเป็นสาวเต็มตัวและงดงามยิ่ง ด้วยได้เค้าหล่อนเมื่อ
ยังสาวราวกับพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นมิวพรรณเนียนละเอียดล่อเหลือองหวล
ใบหน้ารูปหัวใจที่ล้อมด้วยผมทรงสมัยนิยมตัดสั้นเพียงต้นคอแล้วยก
กระบังสูงด้านหน้า คิ้วเข้มโค้งเรียว และดวงตาดูคม เมื่อได้เครื่องแต่งกาย
มาเสริมก็ยิ่งทำให้หญิงสาวดูผุดผาดเกินกว่าหญิงใดจะเทียบได้

คุณสร้อยส่งเสริมความงามของลูกโดยไม่เสียดายเงินทอง เช่น
วันนี้แสงจันทร์สวมเสื้อลูกไม้ทรงกระบอกสีครามยาวคลุมสะโพก มี
ระบายที่หน้าอกและชายเสื้อ เพิ่มความเก๋ไก๋ด้วยโบอันใหญ่ ตัดกับผ้าชิ้น
สีนวลทอลายข้าวหลามตัดสีฟ้าเป็นดอกเล็กๆ ราคาของชุดนั้นพอ
ค่ากับข้าวของคนในบ้านทั้งเดือน แต่นางก็ไม่นึกเสียดาย หนาซ้ำยังนึก
ไปอีกว่าลูกพระยาธรรมานุรักษ์จะชอบช่อใดอย่างไรรัน

ด้วยเหตุนี้เมื่อแสงจันทร์มาขอค่าเครื่องแต่งตัวเท่าไร คุณสร้อย
ไม่เคยชี้เหนียว เพราะเชื่อในสุภาษิตที่ว่า นารีมีรูปเป็นทรัพย์ ลูกของ
หล่อนจะต้องเป็นที่จับตา ไม่ว่าจะย่างกรายไปที่ใดก็ตาม

“กลับมาแล้วคะ หัวเราะอะไรกันเสียงดังเซียว” ดรุณีแรกรุ่งนทัก
เสียงใสกังวาน แต่ในเนื้อเสียงค่อนข้างกระด้างตามแบบฉบับของคนที
ได้รับเลี้ยงดูอย่างตามอกตามใจ

“ไม่มีอะไรหรอกลูก แค่นั่งกลอยมันเล่าเรื่องตลกถูกใจแม่ก็
เท่านั้น”

เมื่อได้ยินคำตอบเช่นนั้น แสงจันทร์ก็ไม่สนใจจะซักถามอีก
เอามือกระพือลมอย่างหงุดหงิด “อากาศข้างนอกร้อนเหลือเกิน ร้อนจน
ผิวแสงแทบจะไหม้ แต่ก็ดีหน่อยที่ได้ของที่ชอบได้ ไม่งั้นอารมณ์
เสียแย่”

แสงจันทร์นั่งลงบนตั่งพร้อมกับวางถุงกระดาษบรรจุข้าวของที่ซื้อ
มาจากข้างนอกลง

วันนี้บุตรสาวออกจากบ้านไปแต่เช้า ตอนแรกคุณสร้อยก็ไม่วู้หอรก

ว่าแสงจันทร์ไปไหน แต่เห็นธงกระดาษที่มียี่ห้อร้านติดมา ซึ่งเป็นร้านผ้า ชื่อตั้งในพาทุรุด ก็รู้ทันทีว่าลูกสาวออกไปซื้อเสื้อผ้ามาตัดชุดใหม่สำหรับ วันสำคัญ ซึ่งครอบครัวพระยาพลากรพยุหโยธินจะมารับประทานอาหาร ที่นี้ เพื่อให้บุตรชายของฝ่ายโน้นกับแสงจันทร์ได้รู้จักกันก่อนหมั้นหมาย

เรื่องนี้เป็นเรื่องเดียวที่คุณสร้อยรู้สึกขอบคุณคุณหญิงแข มารดา ของสามีที่หาหลานชายผู้มีคุณสมบัติเพียบพร้อมไว้ให้แสงจันทร์

มันเป็นสัญญาของทั้งสองตระกูลใหญ่ที่ต้องการเกี่ยวดองกัน แต่เมื่อรุ่นลูกเป็นชายทั้งคู่จึงเลื่อนมายังรุ่นหลาน ทางโน้นมีหลานชายแค่ เพียงคนเดียว เช่นเดียวกับทางนี้ที่มีหลานสาวแค่เพียงคนเดียวเช่นกัน ทุกอย่างจึงลงตัว

แม้จะไม่ได้พบกับครอบครัวนั้นมานาน เนื่องจากพระยาพลากร ต้องไปอยู่ต่างประเทศในฐานะทูตทหาร เพิ่งกลับมาเมื่อสองเดือนก่อน แต่ข่าวคราวของทางโน้นก็มีให้ได้ยินอยู่บ่อยๆ และล้วนแต่เป็นเรื่องที่ดี โดยเฉพาะเรื่องบุตรชายคนเดียวของทั้งคู่ที่บัดนี้อายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ด เป็นหนุ่มเต็มตัวและกำลังจะจบการศึกษาด้านกฎหมายระหว่างประเทศ จากเมืองฝรั่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ใฝ่หืออย่างที่สุดในสายตาของคนเป็นแม่ ไม่มี ผู้ชายคนไหนเหมาะ กับแสงจันทร์เท่าบุตรชายของพระยาพลากรผู้นี้ อีกแล้ว

“ได้อะไรมาบ้างล่ะลูก” คุณสร้อยถามด้วยน้ำเสียงแสดงความเอ็นดู

“ได้มาหลายอย่างค่ะ กลอยเอาน้ำหวานมากินสักแก้วซิ ใส่น้ำแข็ง ด้วยนะ อ่าลิ้ม” ประโยคหลังแสงจันทร์หันไปสั่งความบ่าว หล่อนติดนิสัย การดื่มน้ำหวานใส่น้ำแข็งมาจากเพื่อนในกลุ่มที่เป็นลูกข้าราชการด้วยกัน ซึ่งนอกจากชนชั้นเจ้านายแล้ว ยังไม่ค่อยมีใครกินน้ำแข็งกันมากนัก ซึ่ง หล่อนถือว่าเป็นสิ่งโก้เก๋อย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้ ต้องให้บ่าวซื้อหาเอาไว้เป็น ประจำ

“บ่าวไม่ลิ้มหรอกเจ้าค่ะ” กลอยยิ้มเป็นประจบ

เมื่อเห็นรอยยิ้มบนใบหน้าของมารดาจึงถามอย่างสงสัย “คุณแม่ อารมณ์ดีอะไรกันคะ ยิ้มไม่หุบเลยทีเดียว”

“ไม่มีอะไรหรอกจ้ะ ก็แค่ความสุขเล็กๆ”

“ความสุขเล็กๆ ของคุณแม่นี่เรื่องนั่งบุงไซ้ไหมคะ” แสงจันทร์ กล่าวอย่างรู้ใจ “แล้ววันนี้มันทำอะไรหรือคะ”

“มันสะอะอะมาปลูกผักบนที่ดินของเรา แม่เลยเผาแปลงผักของมัน สะใจพิลึกตอนเห็นมันน้ำตาคลอ” น้ำเสียงและท่าทางของผู้เป็นมารดา เต็มไปด้วยความพอกพ้อใจเช่นทุกครั้ง

แสงจันทร์นั่งฟังอย่างเสียบๆ หล่อนไม่ได้รู้สึกอะไรกับบุงบงไปมากกว่าคนใช้ต่ำต้อยคนหนึ่ง ไม่ได้เกลียดชังรังเกียจ เพียงแต่เมื่อเห็น มารดาไม่ชอบ หล่อนก็เอนออกไปกับมารดาด้วย แต่ขณะเดียวกัน หลายครั้งที่หล่อนได้ประโยชน์จากบุงบง เช่นการรับใช้เล็กๆ น้อยๆ อย่าง ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำการบ้าน เขียนหนังสือ งานฝีมือ ซึ่งทำได้ดีกว่ากลอย เป็นร้อยเท่า ก็นึกเสียดายอยู่เหมือนกันที่มารดาเกลียดชังบุงบง ไม่อย่าง นั้นหล่อนจะขอคุณหญิงไขให้มาเป็นข้ารับใช้ประจำตัว

“ถ้าเกลียดมัน ทำไมคุณแม่ไม่ไล่มันไปล่ะคะ มันจะได้อดตาย หรือไม่ก็เป็นนางซอกการิตามช่อง เพราะผู้หญิงอย่างมันคงไม่มีปัญญา หากินอะไร สะใจดีออก” แสงจันทร์เสนอ ด้วยหล่อนคิดว่ามารดา ไม่เห็นจะต้องเดือดร้อนหาเรื่องจัดการกับบุงบง ไต่ออกจากบ้านไปก็หน้า จะหมดเรื่องหมดราว

“ทำอย่างนั้นได้อย่างไรเล่าลูก คุณหญิงย่าท่านได้มาฉีกอกแม่ ปะไร ลูกก็เห็นว่าท่านรักใคร่มันนักหนา แต่ก็เอาเถอะ มันคงอยู่ที่นี้ได้ไม่นานนักหรอก โตเป็นสาวเดี๋ยวก็มีผู้” คุณสร้อยยกกล่าวไปตามเนื้อผ้า ทั้งที่ความจริงมีแผนที่จะจัดการบุงบงอยู่แล้ว

แสงจันทร์ไม่เข้าใจในความเด็ดฉันท้ของมารดานัก แต่เมื่อ คุณสร้อยยกกล่าวเช่นนั้น หล่อนก็เอนออกไปตามประสาลูกรักที่ไม่อยาก

ซัดใจแม่

“ถ้าอย่างนั้นก็ตามใจคุณแม่เถอะค่ะ แสงไม่ซัดซ่อง” หล่อนไม่ได้เดือดร้อนหรือรู้สึกอะไรกับการที่บุษบงอาศัยอยู่ร่วมชายคา ความสนใจจึงหยุดอยู่เพียงแค่นั้น ก่อนหันมาทางตุ๊กกระดาดฯ แล้วรื้อผ้าออกมากองไว้บนโต๊ะ

“ได้ผ้ามาฝากแม่บ้างหรือเปล่า”

“ได้ซิค่ะ แสงซื้อผ้ามาห้าชิ้น สวยๆ ทั้งนั้น เดี่ยวคุณแม่เลือกก่อนก็ได้ผืนหนึ่ง ที่เหลือก็ของแสง” หล่อนตอบพร้อมกับกรีดนิ้วยกแก้วน้ำลีสวยขึ้นดื่ม ซึ่งเป็นน้ำดอกอัญชันฝีมือบุษบงนั่นเอง

เมื่อคุณสร้อยเห็นผ้าที่ลูกสาวซื้อมาก็ได้แต่อุทาน ผ้าแต่ละผืนงดงามยามลือแสงแพรวพราวเหมือนเคลือบด้วยไขแก้ว แน่่อนว่าราคาคงแพงจนไม่อยากจะคิด แต่เพราะนิสัยตระหนี่ สุดท้ายก็ต้องกลืนใจถามออกไป

“ราคาเท่าไรหรือลูก”

“ทั้งหมดนี้ก็ยี่สิบบาทค่ะ ผืนละตำลึงเดียวเท่านั้น” แสงจันทร์กล่าวราวกับว่าผ้านั้นราคาปกติ ทั้งที่ราคาผ้านั้นเลี้ยงคนทั้งบ้านได้หลายเดือน

“ยี่สิบบาท! มากกว่าราคาทองบาทหนึ่งเสียอีก” คุณสร้อยอุทานด้วยเสียงอันทังเพราะตกใจ แต่แล้วก็รีบปรับเปลี่ยนสีหน้าเมื่อเห็นท่าทางไม่พอใจของบุตรสาว

“ไม่แพงหรอกค่ะคุณแม่ ดูซิค่ะ ออกจะสวย กานดาเล่าให้ฟังว่าบางที่ท่านหญิงในวังที่กานดาไปรับใช้สั่งผ้ามาจากสิงคโปร์ ผืนหนึ่งตั้งหลายซั้ง”

“จ๊ะ ไม่แพง แม่ก็ไม่ได้ว่าอะไรนี่จ๊ะ” อีกครั้งที่คุณสร้อยไม่กล้าเถียงลูก การแต่งกายของแสงจันทร์เป็นอย่างหนึ่งที่คุณสร้อยเอามาลบปมของตนเอง เพราะเมื่อวัยสาวแรกมาอยู่เรือนนี้้อตคัตนัก ฐานะมีต่างจากบ่าวคนหนึ่ง ผิดกับคุณราตรีภรรยาผู้ล่วงลับของพระยาธรรมานุรักษ์

ที่สรรหาชุดงามๆ มาแต่งได้ไม่ซ้ำกันในแต่ละวัน

แสงจันทร์อารมณ์ดีขึ้นเมื่อมารดากล่าวเช่นนั้น หยิบเอาแพรพรรณ
ที่ซื้อมาทาบแขน

“คุณแม่ว่าสีไหนเหมาะกับแสงคะ สีชมพู สีเสด หรือสีทองอ่อน
นี่ดี”

“สวยทุกชิ้นเลยลูก แต่อะไรกัน ใจคอจะเอาถึงสีขึ้นเขี้ยวหรือ” คุณ
สร้อยแสรังเย้า

“แหมก็คุณลุงกับคุณป้าจะมาทานข้าวที่บ้านเราทั้งที แสงจะดูแล
ได้อย่างไรล่ะคะ” แสงจันทร์กล่าว บนใบหน้ามีร่องรอยขวยเขิน เนื่องจาก
หล่อนอดตื่นเต้นไม่ได้ที่จะได้เจอกับว่าที่คู่หมั้น เพราะเมื่อใดที่เขา
กลับมา หล่อนจะถูกกล่าวถึงไปทั่วทั้งพระนครว่าเป็นหญิงสาวโชคดีที่ได้
หมั้นหมายกับหนุ่มอนาคตไกล อีกทั้งเขายังเป็นลูกพระยาพลากร-
พยุหโยธินผู้มีสมบัติพัสถานไม่น้อยไปกว่าบรรดาเจ้านายผู้มีเชื้อสาย
ราชินิกุล

“ลูกแม่แยตรงไหน จะแต่งอะไรก็สวยทั้งนั้น”

“แหม คุณแม่อย่าลืมหาคะ พี่ก็ออกไปเรียนถึงเมืองนอกเมืองนา
เจอใครต่อใครตั้งมากมาย อาจจะสวยกว่าลูกก็ได้” แสงจันทร์ทำท่า
กระแง้ากระงอดอย่างน่ารัก

“ยังไงก็ตาม แม่ว่าลูกของแม่ต้องเป็นผู้หญิงที่สวยที่สุด เอา
อย่างนี้เดี๋ยวแม่จะให้คุณแม่น้ามาช่วยดูแบบ เสื้อที่ตัดจะได้ไม่ซ้ำใคร”
คุณแม่น้าว่าที่คุณสร้อยเอ่ยถึงนั้นคือเจ้าของห้องเสื้อของสตรีคนแรกใน
พระนครที่จบการตัดเย็บเสื้อผ้ามาจากเมืองฝรั่ง คนที่มาใช้บริการห้อง
เสื้อของคุณแม่น้าว่าส่วนใหญ่เป็นพวกเจ้าขุนมูลนาย เพราะคิดค่าตัด
แพงเกินกว่าคนธรรมดาจะจ่ายได้

เมื่อมารดากล่าวเช่นนั้น แสงจันทร์ก็ยิ้มกว้างอย่างมีความสุข
พร้อมกับโผล่เข้ากอดมารดาและเงยหน้ามองด้วยท่าทางฝันหวานอย่าง

เอาอกเอาใจ หมัดความกังวลเรื่องเสื้อผ้าไป

“คุณแม่ใจดีที่สุด แสงรักคุณแม่”

คุณสร้อยลูปได้พบบุตรสาวด้วยความรักเช่นกัน “แม่ทำทุกอย่างเพื่อลูก ผู้หญิงเราต้องสวยเท่านั้น เพราะมันจะทำให้เราได้ทุกสิ่งทุกอย่าง”

คติเรื่องนารีมีรูปเป็นทรัพย์นั้นคุณสร้อยเห็นจริงมากับตาของตัวเอง เพราะครั้งหนึ่งเกือบเสียสามี เสียตำแหน่งให้ผู้หญิงที่สวยกว่า ทั้งที่อีกฝ่ายเป็นเพียงแค่ว่าสโนว์ไวท์ในเรือนเบี้ย ต่ำต้อยทั้งฐานะและสกุล แม้ว่า จะแก้ไขทุกสิ่งทันก่อนจะสาย แต่ความเจ็บปวดในครั้งนั้นก็ยังไม่ยอมยกออกมาจนถึงบัดนี้

“เหมือนที่คุณแม่ได้ใช้ไหมคะ” แสงจันทร์ยกยอ ในสายตาของ หล่อนนั้น สิ่งที่แม่พูดไม่เกินไปจากความจริงเลยแม้แต่นิดเดียว เจ้าคุณพ่อของหล่อนสนิทสนมหาเพียงมารดาของหล่อนเท่านั้น ไม่เคยเห็นท่านมีคนอื่นเลยตั้งแต่หล่อนจำความได้

“ใช่” คุณสร้อยยิ้มเย้น หากใครสังเกตจะเห็นว่าแวตานั้นไม่ได้ยิ้มไปด้วย ก่อนที่นางจะกล่าวต่อเสียงนิบ “แต่บางทีก็ไม่แค่ความสวยอย่างเดียวหรอกลูก ผู้ชายเป็นเพศที่ไม่รู้จักพอ เราต้องมีอาวุธอย่างอื่นเข้าสู้”

“อะไรหรือคะคุณแม่ อาวุธที่คุณแม่ว่า” แสงจันทร์ถามด้วยความสนใจทันที หล่อนชอบการมัดใจให้คนอื่นตกอยู่ในเสน่ห์ของตนเอง เหลือเกิน

คุณสร้อยยิ้มให้อย่างอ่อนโยน ประคองใบหน้าลูกสาวขึ้นมองอย่างรักใคร่ “เวลานี้ลูกของแม่ไม่ต้องใช้มันหรอก เพราะลูกของแม่ยังสาวและสวย แม่เชื่อว่าคิ้วหมั้นของลูกจะต้องตกหลุมรักลูกทันทีที่เห็น”

“คุณแม่ พูดอะไรก็ไม่รู้ ลูกอายนะคะ” ใบหน้าของแสงจันทร์แดงระเรื่อด้วยความเขิน และแม่จะพูดไปเช่นนั้น แต่ลึกลงไปในใจหล่อนกลับพออกพอใจเป็นอย่างมาก ยิ่ง นับวันฝ้าระออีกฝ่ายกลับมาจากต่างประเทศด้วย

ใจจดจ่อ การหมั่นหมายจะได้เป็นเรื่องเป็นราว

“ไม่ต้องอายหรือก แม่อยากให้คุณมีความสุข เพราะความสุขของลูกก็เหมือนความสุขของแม่”

สองแม่ลูกนั่งอมยิ้มคิดถึงความสุขที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยไม่คิดเลยว่าทุกอย่างอาจจะไม่ได้หวังเพราะสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่ของตน

เมื่อเหตุการณ์ร้ายผ่านไปแล้วบุษบงก็กลับไปที่ครัว ทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น แม้จะมีสายตาหลายคู่จับจ้องมาด้วยความเห็นใจ หล่อนก็เพียงแต่ยิ้มบางๆ ให้ เพราะคิดว่าถ้าให้พุ่มพ่ายไปก็ไม่มีประโยชน์หาอะไรทำเพื่อขจัดความฟุ้งซ่านออกไปจากใจ ไม่ให้ต้องตกอยู่ในสภาพทุกข์ตรมจะดีกว่า

“แม่บุษบง อย่าเสียใจไปเลยลูก” ยายเจียมปลอบใจ

บุษบงก้มหน้าซ่อนความร้าวรานในหัวใจ

“จะยาย ฉันไม่ได้เสียใจอะไรหรอก” แม้จะบอกไปเช่นนั้น แต่สีหน้าของหล่อนก็เต็มไปด้วยความเศร้าหมอง ยังอดเสียดายผักไม่ได้ อีกทั้งยังกลัวกลิ่นที่แปลงผักถูกทำลายจนราบคาบ รายได้ที่ซื้ออาหารดีๆ ให้คุณหญิงแซ่และจำปากก็ไม่มีอีก

“ไม่ให้ปลูกก็ไม่ต้องปลูก จะได้ไม่เห็น้อย มาช่วยยายหันผักดีกว่าเดี๋ยววันนี้จะสอนทำแกงฮังเล”

สีหน้าบุษบงดีขึ้นเมื่อได้ยินเช่นนั้น อย่างน้อยมือเที่ยงนี้คุณหญิงแซ่ก็ไม่ต้องกินแต่ข้าวกับน้ำพริก หล่อนขยับกายเข้าไปใกล้ยายเจียมเพื่อช่วยเตรียมเครื่องปรุงที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากแกงฮังเลเป็นอาหารที่มีขั้นตอนการทำยุ่งยาก

ในตอนแรกหล่อนก็ตั้งใจฟังยายเจียมสอนวิธีทำแกงฮังเล ทว่าสักพักความตรอมตรมก็ทำให้จิตใจล่องลอยไปไกล

ในยามที่อ้างว้าง เห็น้อยหน้าย และอ่อนแอจนถึงที่สุด อ้อมกอด

ในความฝันก็เข้ามาปลอบประโลม หลอนคิดถึงแม่ อายากรู้เหลือเกินว่า ถ้าหากได้กอดแม่จริงๆ จะเป็นอย่างไร คงให้ความรู้สึกที่ดีกว่าความฝันอยู่ไม่น้อย หัวใจที่อ่อนแรงคงมีพลังให้ก้าวผ่านวันนี้ไป

ความฝันเมื่อคืนยังมารบกวนหัวใจ ถึงจะรู้ว่ามันเป็นเพียงฝัน เป็นเพียงความฟุ้งซ่าน แต่ทุกอย่างกลับเหมือนจริงราวกับสัมผัสได้ แต่จะเป็นไปได้อย่างไรที่แม่จะไปอยู่ที่นั่น

หญิงสาวนั่งทำงานเงียบๆ จนกระทั่งบ่าวสองคนเดินมายังครัว เมื่อเสร็จภาระหน้าที่บนเรือนใหญ่ บ่าวทั้งหมดดมกมารวมตัวกันที่นั่นเพื่อหาของกิน จากนั้นก็แยกย้ายกลับไปทำหน้าที่ของตนต่อไป

หนึ่งในสองของบ่าวนั่งลงบนแคร่ใต้ต้นมะขาม หันหน้ามาทางยายเจียม เอ่ยเรื่องที่ได้ยินมาด้วยน้ำเสียงตื่นเต้น

“ป้าเจียม วันนี้มีคนเจอผีมะลิอีกแล้ว”

คำว่าผีมะลิส่งผลให้มือที่กำลังหันหมูชะงักค้างทันที บุขบงหันไปทางใจ บ่าวผู้ที่กล่าวเรื่องนี้ขึ้นมาด้วยความสนใจ อีกฝ่ายจึงเล่าต่อด้วยความตื่นเต้นมากกว่าจะตระหนกหวาดกลัว

“เค้าว่าเจอเป็นคนที่ทำน้ำเรือนทาส”

“เหลวไหล” ยายเจียมกล่าวเสียงเข้ม ทว่าสายตาบ่งบอกว่ากำลังตั้งใจฟังทุกคำ

“เหลวไหลอะไรกัน มีคนเห็นตั้งหลายคน ลี้คนแล้วกระมังเดือนนี้ที่บอกว่าเจอผีมะลิ” เสียงของใจเบาลงในประโยคสุดท้ายคล้ายกับหวาดกลัว ก่อนที่จะดังขึ้นมาอีกครั้ง “ว่าแต่ป้าเคยเห็นแม่มะลิตัวจริงไหม หน้าตาเป็นอย่างไร เห็นเขาลือกันว่าสวยมาก สวยจนคุณท่านเอาไปทำเมีย ทั้งที่แม่มะลิมียคนรักอยู่แล้ว”

ยายเจียมยังคงนั่งนิ่ง แต่คราวนี้สายตาทูกู่จับจ้องมาที่แม่ครัวชราเป็นตาเดียว ในบ้านหลังนี้มีไม่กี่คนเท่านั้นที่รู้เรื่องราวในอดีต เพราะหลังจากเลิกทาส ต่างก็แยกย้ายกันไปคนละทาง เหลือคนเก่าแก่อยู่

ไม้ก็คน

“ว่าไงละป่า ถ้ามทำไม่ไม่ตอบ” ใจคาดคั้น ชัดดอกชัดใจที่ยายเจียม

ไม่ตอบสักที

“สวยซิอะ” ยายเจียมตอบเพียงเท่านั้นคล้ายกับตัดความรำคาญ

“ถ้าอย่างนั้นป่าก็เคยเห็น แล้วก็ต้องรู้เรื่องนะซิ มันเป็นอย่างไงหรือ
เล่าให้ฉันฟังหน่อย”

“อึ้งใจ เอ็งจะให้ซักลากขึ้นกระบาลข้าหรือยังไ้ เอาเรื่องเจ้านาย
มานินทา”

“ก็ฉันอยากรู้ ป่าเล่าหน่อยเถอะว่าทำไมผีมะลิถึงได้อยู่ที่เรือนทาส
นั้น แล้วทำไมเจ้าคุณถึงไม่ยอมให้ใครเข้าไป”

คำถามนั้นทำให้ยายเจียมนิ่งไปอีกครึ่ง ไม้เวลาผ่านไปนานหลาย
ปีแล้ว แต่ในความรู้สึกของนางเหมือนกับเรื่องราวสะเทือนขวัญเกิดขึ้น
เมื่อวานนี้เอง

5

ยายเจียมนี้ยกย้อนไปถึงอดีต บ้านที่เคยสุขสงบด้วยบารมีของ
เจ้าคุณคนก่อนมีอันต้องลุกเป็นไฟเพียงเพราะลูกชายของท่านเพียงคน
เดียว ทุกอย่างเกิดจากความรัก ความแค้น และความริษยา ซึ่งสุดท้าย
ก็ตามมาด้วยความอาฆาตพยาบาทจองเวรกันอย่างไม่จบไม่สิ้น

จิตหญิงชราล่องลอยไปถึงเหตุการณ์วันหนึ่งกลางฤดูฝนเมื่อสิบ
กว่าปีก่อน ฝนตกลงมาอย่างไม่ขาดสาย บรรรยากาศในบ้านก็มีดมัว
เช่นดินฟ้า อีกทั้งเกิดความโกลาหลุ่นวายราวกับพายุใหญ่พัดเข้ามา เสียง
กรี๊ดร้องของมะลิเพราะความเจ็บปวดต้งไปไกลหลายคั้งน้ำ เสียงด่า เสียง
สาปแช่งของหล่อนยังทำให้หวาดกลัวจนกระทั่งวันนี้ และสุดท้ายมะลิก็
ตัดสินใจจบชีวิตตัวเองพร้อมกับลูกน้อยเพื่อหลีกเลี่ยงการลงทัณฑ์อย่าง
โหดเหี้ยมของผู้เป็นสามีที่ทำน้ำตอรุ่งสางนั่นเอง

หลังจากตายไป ดูเหมือนดวงวิญญาณของมะลิไม่ได้สงบเลย
ยังคงเต็มไปด้วยความแค้นความเจ็บปวด มีคนเห็นผีมะลิปรากฏตัว
ตามสถานที่ต่างๆ คอยหลอกหลอนคนในบ้านจนอยู่กันไม่ได้ และต้อง
ออกไปจากเรือนจำนวนมาก จนเรือนแทบจะร้างไปช่วงหนึ่ง

ความเข็ญของมะลิมากขึ้นเรื่อยๆ และดูเหมือนความพยาบาท
จะมุ่งตรงไปยังพระยาธรรมานุรักษ์มากกว่าใครในครั้งนั้น หล่อนคอย
จงล้างจงผลาญไม่ให้ท่านได้พบกับความสุข และดูเหมือนเหตุการณ์
จะบานปลายเมื่อผีมะลิต้องการชีวิตคุณสร้อยด้วย

เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นขณะที่คุณสร้อยกำลังตั้งครมภ์อ่อนๆ ผีมะลิ ถึงขั้นผลึกคุณสร้อยตกบันไดจนตกเลือด จึงทำให้พระยาธรรมมานุรักษ์ หนึ่งเฉยไม่ได้อีกต่อไป ท่านเชิญหมอผีมาปราบและสะกดวิญญาณอาฆาต เอาไว้ ไม่มีใครรู้ว่าสะกดด้วยอะไร และสะกดไว้ที่ไหน รู้เพียงแต่ว่าตั้งแต่นั้นผีมะลิก็ไม่ออกมาอาละวาดอีกเลย

วันเวลาผ่านไป ทุกสิ่งก็เลือนหายไปด้วยเช่นกัน เช่นเดียวกับผีมะลิ ที่หายไป เหลือเพียงเรือนร้างเอาไว้ให้คนหวาดผวา เพราะเมื่อทำการ รื้อถอนครั้งใด คนที่รื้อก็จะมีอันเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่ง เจ้าคุณกับคุณสร้อยจึงเก็บเรือนนั้นไว้ โดยห้ามไม่ให้ผู้ใดเหยียบย่างเข้าไปเด็ดขาด ในปัจจุบันจึงมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมเรือนร้างจนรกเรือ ยิ่งทำให้น่ากลัว และวังเวง แม้จะไม่ได้รับคำสั่งห้ามก็ไม่มีใครกล้าเข้าไปที่นั่นอย่างเด็ดขาด

นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่ยายเจียมได้ยืนยันว่ามีคนพบผีมะลิ สองสามเดือนที่ผ่านมาก็มีคนเห็นผู้หญิงพันผ้าแถบร้องไห้อยู่ตรงทำน้ำ บางคนก็เห็นผู้หญิงอุ้มเด็กไว้ในอ้อมแขนโดยที่เท้าลอยขึ้นเหนือพื้น บางคนก็ได้ยืนยันเสียงกล่อมเด็กดังแว่วมา และเมื่อมองหาก็พบแต่ความว่างเปล่า ทุกคนต่างลงความเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่าผีมะลิกลับมาอีกครั้ง โดยที่ยังไม่รู้ว่าเป็นเรื่องจริงแท้แต่ประการใด

“ว่าไงละป้า เล่ามาซะทีซิ คิดนานเหลือเกิน” เสียงของใจดีงสติยาย เจียมกลับมาทันที

“ไม่เล่าไว้ย ถ้าอยากรู้หนักเอนก็ไปถามผีมะลิเอาเองแล้วกัน” ยายเจียมโยนเรื่องไปเพราะไม่อยากถูกต่อแหย่อีก เรื่องผ่านมานานแล้วไม่ควร รื้อฟื้นขึ้นมาตอกย้ำความน่ากลัว

“แต่จะจะไป ฉันอยากเจอผีมะลินะ” ใจดีงบอก “ฉันจะขอเลข เพื่อจะรวย จะได้เอาเงินมาใช้หนี้ ไม่ต้องมาเป็นบ่าวซัดดอกอย่างนี้”

“เอ็งนี่มันปากเสีย” ยายเจียมเอ็ดตะโรเสียงดัง ด้วยรู้ฤทธิ์เดชของ ผีอาฆาตตนนี้ดี “อยากเจอก็เจอคนเดียวแหละ ข้าไม่เอาด้วยหรอก ไม่

อยากจับใช้หัวโกรน”

“ไม่รู้ละ ฉันว่าคุณสร้อยน่ากลัวกว่าผีมะลิตั้งเยอะ แค่ม้าโผล่ให้เห็นเท่านั้นไม่ถึงกับต้องลงไม้ลงมือหรือ คุณแปลงผักแม่บุษชี่ ปลุกให้พวกเรากินแท้ๆ ยังถอนยังเผาได้ลงคอ ฉันก็ไม่ได้เห็นด้วย แต่เราเป็นป่าว นายสั่งอะไรก็ต้องทำ แม่บุษไม่โกรธฉันนะ” ใจหันไปพูดประโยคสุดท้ายกับบุษขง ซึ่งนั่งเสียบเสียบมาโดยตลอด

หญิงสาวผู้ถูกเอ่ยถึงเงยหน้าขึ้นและยิ้มออกมา แต่เป็นยิ้มที่ไม่เบิกบานนัก “ฉันไม่โกรธหรือจะ ฉันรู้ว่าอะไรเป็นอะไร”

ตลอดทั้งป้ายหัวใจของบุษขงไม่อาจเป็นสุขได้ ความฝันกับความ

จริงสลับกันไปมาในความคิดคำนึง ครั้นเมื่อมองไปทางพุ่มไม้ใหญ่ก็ลึกลงที่จะก้าวไป ไม่ใช่กลัวผีที่ใครเล่าลือเต็มเต่งกันจนชวนสยอง แต่สิ่งที่กลัวคือหากคุณสร้อยรู้เรื่องเข้าคงถูกลงโทษอย่างรุนแรงเป็นแน่

ในบ้านนี้ ใครๆ ต่างก็รู้ว่าที่นั่นเป็นสถานที่หวงห้ามไม่ให้ใครเข้าใกล้บุษขงเองก็เชื่อฟังมาโดยตลอด แต่วันนี้คล้ายกลับมีเสียงเพรียกแว่วหวานว่าเต้าสร้อยดังก้องอยู่ในหัวตลอดเวลา จนสุดท้ายหล่อนก็ไม่อาจทนความอยากรู้ได้ ผ่าฝืนกฎต้องห้ามเพื่อไปดูให้เห็นกับตาว่าที่นั่นมีอะไร

สองเท้าก้าวจากคร่าวไปยังเรือนทาส เพราะถูกปล่อยให้รกร้างมานาน ตลอดทางจึงมีหญ้ารกขึ้นสูง แต่นั่นไม่เป็นอุปสรรคเท่ากับรั้วไม้ระแนงทรวดโถมที่กางกัน ประตูด้านหน้าถูกปิดตายด้วยแผ่นไม้ตอกตะปู

เพราะอยู่ในคำสั่งและโอราบทตลอดมาด้วยกลัวว่าหากตนทำผิดจะสร้างความเดือดร้อนให้คุณหญิงแซ่ บุษขงจึงลึกลงที่จะก้าวเข้าไป สุดท้ายก็ตัดสินใจระงับความอยากรู้แล้วหันหลังกลับ แต่น่าอัศจรรย์เหลือเกิน แผ่นไม้ที่ถูกตอกตะปูไว้หล่นลงบนพื้นอย่างไม่เป็นขลุ่ย ประตูที่ปิดอยู่เปิดออกคล้ายกับเจ้าของเรือนเปิดต้อนรับ

หากเป็นยามอื่นหล่อนคงกลัว ทว่าเวลานี้ความรู้สึกนั้นน้อยนิด และเจือจาง ความสงสัยเข้มข้นกว่ามาก บุษบงจึงก้าวผ่านประตูไปอย่าง ง่ายดาย เดินลุยต้นหญ้าและเศษใบไม้ที่ทับถมกันมานานจนกระทั่ง มาหยุดอยู่หน้าเรือน

สิ่งที่เห็นไม่ได้ต่างจากความฝันเลยแม้แต่นิดเดียว เรือนทาสคือ เรือนไทยหลังเล็กที่ตั้งอยู่ริมน้ำอย่างโดดเดี่ยว ตัวเรือนทาสก่ออิฐฉาบปูน ไร่การใส่ใจ หญ้าขึ้นสูงจนเกือบท่วมหัวเข้า ไม้ใหญ่แผ่กิ่งก้านบดบังแสง อาทิตย์เกือบหมดสิ้น ทำให้ดูครึ้มเหมือนกับเป็นเวลาเย็น ทั้งที่ยามนี้เป็น เพียงช่วงบ่ายเท่านั้นเอง

บุษบงก้าวเดินอย่างระมัดระวัง ด้วยเกรงว่าไม้ที่ทับถม อาจจะมียุงมีพิษชุกซ่อนอยู่ หญิงสาวแหงนหน้ามองตัวเรือน ไม่มีเสียง สะอื้นเล็ดลอดออกมา นอกจากเสียงสายลมอันหนาวเย็น แต่ความเก่า ทาสของตัวเรือนก็ทำให้ไม่น่าอย่างกรายเข้ามา

หัวใจปวดแปลบด้วยความผิดหวัง เมื่อไม่มีสิ่งที่คิดฝันเอาไว้...จะมีได้อย่างไร เมื่อมันเป็นเพียงความฝัน ความโหยหาของหัวใจที่อ่อนแอ แต่เมื่อมาถึงแล้ว หล่อนก็คิดว่าคงเสียเวลาไม่มากหากจะเดินขึ้นไปดู ข้างบนเสียหน่อย อย่างน้อยก็เพื่อตรวจตราความเรียบร้อยให้แน่ใจว่า ไม่มีใครมาช่องสุ่มจนอาจจะเกิดภัยแก่เจ้าของเรือน

หญิงสาวก้าวขึ้นบันไดที่ละซ้น เสียงไม้ดังเอี๊ยดอ๊าดน่ากลัว แต่ หล่อนไม่สนใจเท่าไรนักเพราะมันเป็นเพียงเสียงที่บ่งบอกถึงความเก่าแก่ จนกระทั่งถึงประตู เป็นอีกครั้งที่หัวใจเต้นกระหน่ำอย่างรุนแรง อดตื่นเต้น ไม่ได้เมื่อคิดถึงความฝันขึ้นมาอีกครั้ง

ความเจ็บปวดที่ถูกกลั่นแกล้งทำให้หล่อนโหยหาอ้อมอกของใครสักคนที่จะปลอบประโลม อดจะหวังลึกๆ ไม่ได้ว่าแม่รออยู่

หญิงสาวผลักประตูเข้าไป กวาดสายตามองไปยังโคโนเสา ซึ่งใน ฝันแม่อยู่ตรงนั้น แต่ก็ว่างเปล่า...มีเพียงพื้นกระดานเหมือนฝุ่น ทุกอย่าง

คือสิ่งที่คาดหวังและคิดไปเองทั้งหมด

ความอ้างว้างก่อเกิดทันที ไม่อาจสกัดกั้นน้ำตาที่ไหลรินได้อีกต่อไป หล่อนปล่อยให้มันไหลออกมาอย่างเงียบๆ หวังให้ล้างความโหยหาอาดูรออกจากใจ ลบล้างความอ่อนแอ ความหวั่นไหว เพื่อให้มีพลังในการต่อสู้กับอุปสรรคทั้งหลายและรับใช้คุณหญิงแซ่ผู้มีพระคุณต่อไป

ไม่จำเป็นที่จะต้องตรวจตราอะไรอีกแล้ว ห้องโล่งกว้างเหมือนกับในฝันไม่มีผิด โยเมงมุ่มห้อยระย้ามาจากหลังคา ยามถูกแสงแดดดูเหมือนเส้นไหมแวววาว แม้จะเป็นคนรักความสะอาดบุขงก็ไม่คิดที่จะทำอะไร ของเดิมอยู่อย่างไรก็จะปล่อยให้มันเป็นเช่นนั้น เพราะที่นี้คือบ้านของพวกเขา

บุขงก้าวเท้าลงจากเรือน แต่เมื่อลงมาถึงบันไดขั้นสุดท้าย หล่อนก็เห็นว่าไม่ได้อยู่เพียงลำพัง มีใครอีกคนกำลังเดินตรงมา เขาเป็นผู้ชายรูปร่างสูงใหญ่ สวมเสื้อป่านคอกกลมกับกางเกงขาสามส่วน หล่อนไม่เคยเห็นหน้าค่าตาเขามาก่อน ความหวาดกลัวจึงเกิดขึ้นทันที

มีข่าวลือว่ามีนักโทษแหกคุกเมื่อสองสามวันก่อนชื่อเสื่อหินทางการกำลังล่าตัวอยู่ เมื่อความคิดนี้ผุดขึ้นมาก็ยิ่งทำให้หล่อนหวาดกลัว

บุขงมองไปยังชายผู้นั้นอย่างระแວดระวัง เขายังเดินตรงมาอย่างไม่มีทีท่าว่าจะหยุด หน้าตาของเขานับว่าหล่อเหลาคมคายทีเดียว ผิวขาวจัดกว่าคนทั่วไปที่เคยเจอ ใบหน้าอ่อนเยาว์กว่ามีความกระด้าง หน้าผากกว้าง ริมฝีปากบางเหมือนสตรี ส่วนดวงตานั้นดำขลับและทรงอำนาจอย่างประหลาดยามที่ถูกจ้องมอง เป็นผลให้รู้สึกสะบัดร้อนสะบัดหนาวอย่างบอกไม่ถูก และเขาก็ไม่ใช่คนที่น่าไว้วางใจ

บุขงหยุดชะงัก เรียกสติให้กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัวเท่าที่จะทำได้ พลังมองหาทางหนีที่ไล่หากเขาเป็นคนที่ร้ายจริงๆ

“น้องสาว” ชายหนุ่มแปลกหน้าทักขึ้นขณะก้าวเข้ามา

หล่อนเหลือบมองไปรอบกาย ที่นี้เป็นสถานที่เปลี่ยวร้าง แน่หนอน

ว่าคนในพื้นที่ไม่มีใครกล้าผ่านไปมาเพราะคำเล่าลือเกี่ยวกับผีมะลิ แม่จะตะโกนให้คอแตกก็คงไม่มีใครได้ยิน ทางเดียวที่รอดได้คือต้องช่วยตัวเอง

“อย่า อย่าเข้ามานะ” บุษบงวิ่งไปหยิบกิ่งไม้อันหนึ่งที่อยู่บนพื้นดิน ขนาดพอเหมาะมือ น่าจะใช้ป้องกันตัวเองได้บ้าง

ท่าทางเขาดูตกใจแต่ยังไม่หยุดก้าวเดิน ซึ่งก็ดูเป็นการคุกคามสำหรับผู้หญิงตัวเล็กๆ ที่อยู่ในสถานที่เปลี่ยวเพียงลำพัง

“น้องสาว วางไม้ลงก่อน จันมาตี”

แม่เขาจะกล่าวเช่นนั้น แต่หล่อนก็ไม่เชื่อ คนที่เข้ามาในเรือนาสจะต้องไม่ใช่คนที่น่าไว้วางใจ

“ไม่วาง ออกไป” หล่อนยกไม้ขึ้น สองมือกระชับไม้แน่น สองเท้าก้าวถอยหลังอย่างหวาดหวั่น แต่แล้วเพราะมองไม่เห็น หล่อนจึงก้าวพลาดและเสียวหลักล้มลง พอดีกับที่ชายคนนั้นพุ่งตัวเข้ามา

ด้วยสัญชาตญาณบุษบงหวดไม้ออกไปทันทีเพื่อป้องกันตัว และดูเหมือนจะได้ผล ไม้ั้นพาดตรงศีรษะของเขาพอดี

“โอ๊ย!” ชายหนุ่มร้องเสียงหลง

นาทีเดียวกันนั้นบุษบงก็ล้มพับได้ถึงมือแกร่งที่รวบเอาหล่อนเอาไว้ และอีกมือของเขาก็พยายามปลดอาวุธจากมือหล่อน หญิงสาวจึงดิ้นรนสุดแรง ทว่ากำลังน้อยกว่าจึงไม่อาจสู้เขาได้ สุดท้ายไม้ที่ใช้ป้องกันตัวก็หล่นลงพื้น ส่วนตัวเองก็ตกอยู่ภายในอ้อมกอดของเขาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง

บุษบงตกใจอย่างที่สุด ในชีวิตที่ผ่านมาหล่อนไม่เคยใกล้ชิดกับชายคนไหนมาก่อน ชิดเฉียดจนหล่อนได้กลิ่นน้ำหอมแบบฝรั่งติดจมูก ใบหน้าแนบกับอกกว้างจนได้ยินเสียงหัวใจเขาเต้น ส่งผลให้หล่อนรู้สึกร้อนผ่าวบนใบหน้าอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

“ปล่อย” หล่อนกล่าวเสียงสะท้าน เหนื่อยหอบจากการดิ้นรน

เอาตัวรอด

“ถ้าปล่อยแล้วอยู่หนึ่งๆ เข้าใจไหม” เสียงของเขาดังอยู่ข้างๆ ไบหู ทำเอาขนหล่อนลุกเกรียวอย่างไม่มีสาเหตุ และเมื่อไม่มีทางเลือก จึงต้องพยักหน้ารับอย่างจำยอม

ทว่าเมื่อเขาปล่อยจริง หล่อนกลับออกแรงวิ่งหนีอีก แต่แล้วก็ต้องหนีหน้าด้วยความเจ็บแปลบที่ข้อเท้าไม่อาจวิ่งได้เร็วอย่างที่ตั้งใจ สุดท้ายก็ถูกจับได้อีกครั้ง

“ปล่อยนะ!”

“ถ้าปล่อยต้องสัญญาว่าจะไม่วิ่งหนี”

“ไม่สัญญา”

“ไม่สัญญาก็จะกอดเอาไว้แบบนี้ ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะคุยกันให้รู้เรื่อง”

คำพูดของเขาทำให้เธอหยุดดิ้น หันไปมองเขาอีกครั้งแล้วก็พบว่าหน้าผากของเขามีรอยแผลจากการกระทำของเธอจนเลือดซึม

“คุณคือเสือดหีนหรือเปล่า” หล่อนตัดสินใจถามออกไปตามตรง เขาทำท่างุนงงราวกับไม่เข้าใจ ก่อนจะถามออกมา “ใครคือเสือดหีน”

“โจรแหกคุก ทางการบอกว่าหลุดมาทางนี้”

คิ้วเข้มขมวดเข้าหากัน “หน้าฉันเหมือนโจรหรืออย่างไร”

เสียงของชายหนุ่มฉุนเฉียวจนบุษบงนี่ก็โกรธขึ้นมาบ้าง เขาเองก็ผิดที่เข้ามาในบ้านคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วยังถือวิสาสะจับเธอเอาไว้อีก

“หน้าตาคุณไม่ได้บอกนิสัยใจคอ” หล่อนสวนกลับตามความรู้สึกนึกคิด

ดูเหมือนคำพูดของเธอจะทำให้เขาอารมณ์ดีขึ้น ชายหนุ่มจึงยิ้มออกมา “ฉันไม่ใช่เสือดหีน เชื่อใจได้ว่าจะไม่ทำร้ายเธออย่างแน่นอน เพียงแต่หลงทางมาเท่านั้น ฉันชื่อเกื้อ มาหาเพื่อนแล้วบังเอิญหลงทางมาตรงนี้

ก็เท่านั้น”

“ถ้าไม่ใช่เลื้อยหินก็ปล่อยฉันเสียที ฉันจะไม่วิ่งหนี สัญญา” หล่อนบอกให้เขาปล่อยเพราะขณะนี้มือของเขารวบเอบของหล่อนอยู่ แม้ว่าไม่รัดแน่นเท่าตอนแรกก็ตาม

ชายหนุ่มก้มมองมือตัวเอง จากนั้นก็รีบปล่อยพลางแก้ตัวเสียงเบา ไบหน้ามีรอยแดงจางๆ “ขอโทษ ฉันไม่ได้คิดจะล่วงเกิน แคกลัวว่าเธอจะหนีไปอีก”

เมื่อเขาปล่อยแล้ว บุซบงจึงถอยห่างออกมาในระยะที่ไม่ใกล้ไม่ไกลนัก พอให้คุยกันรู้เรื่อง แต่ถ้ามีความผิดปกติหรืออันตรายเกิดขึ้น หล่อนก็จะวิ่งหนีไปได้

เมื่อเขาไม่มีท่าทางคุกคามอีก หล่อนจึงมองไปยังรอยข้ำที่ศีรษะเขา เอ่ยถามด้วยความรู้สึกผิดเพราะความมัวเิบของตน

“เป็นอย่างไรบ้าง ที่หัวเจ็บไหม”

ชายหนุ่มเอามือค้ำศีรษะบ่อยๆ อย่างน่าสงสารก่อนจะตัดพ้อเสียงอ่อย “ทำไมต้องทำร้ายกัน ฉันบอกแล้วไม่ใช่หรือว่ามาตี ไม่ได้มีเจตนาร้าย”

“ฉันก็แค่ป้องกันตัว คุณเป็นคนแปลกหน้า ฉันก็ต้องป้องกันตัวไว้ก่อน อีกร้อยอย่าง ฉันบอกคุณแล้วว่าอย่าเข้ามา แต่คุณก็ไม่ฟัง”

“ฉันเห็นเธอกำลังจะล้มเลยรีบเข้ามาช่วยก็เท่านั้น”

คำตอบที่ได้รับทำให้บุซบงนิ่งงัน ไซ่ หากไม่ได้เขารับเอาไว้ หล่อนคงหงายหลังและอาจได้รับบาดเจ็บ เมื่อคิดถึงตรงนี้จึงรู้ว่าตัวเองเข้าใจผิดไปมากมาย

“ขอบคุณที่ช่วยรับฉันไว้และขอโทษที่ทำให้เจ็บตัว”

“ไม่เป็นไรหรอก ยินดีที่ได้ช่วยเหลือ” เขากล่าวอย่างไม่ใส่ใจเรื่องที่เขาทำให้เขาบาดเจ็บอีก พร้อมกันนั้นเขาก็กวาดมองไปทั่วๆ ด้วยความประหลาดใจ “นี่บ้านของเธอหรือเปล่า”

บุษบงส่ายหน้าพร้อมกับอธิบายด้วยเสียงที่อ่อนลงเมื่อเห็นความเป็นมิตรจากท่าทางของเขา “ไม่ใช่ค่ะ ที่นี่ไม่ใช่บ้านฉันหรอก ฉันอาศัยอยู่ในบ้านพระยาธรรมานุรักษ์หลังโน้น” หล่อนขึ้นไปหลังดงไม้ ซึ่งเห็นหลังคาเรือนโผล่อยู่

“เรือนพระยาธรรมานุรักษ์อย่างนั้นหรือ เธออยู่บ้านนั้นกระนั้นหรือ” ชายหนุ่มทวนคำ ท่าทางและสีหน้าแสดงชัดเจนว่ากำลังตกใจ

หล่อนรู้สึกแปลกใจกับท่าทีของเขา “ใช่ค่ะ ฉันอยู่บ้านหลังนั้นว่าแต่ทำไมคุณถึงต้องตกใจ”

“เปล่าหรอก แค่เคยได้ยินชื่อท่านเท่านั้น ไม่คิดว่าเรือนท่านจะอยู่แถวนี้ ช่างบังเอิญเหลือเกิน บางทีฉันอาจจะได้เข้าไปกราบท่านหากเสร็จธุระกับเพื่อนแล้ว”

เมื่อได้ยินดังนั้นบุษบงก็ไม่ติดใจอะไร พระยาธรรมานุรักษ์รับราชการอยู่ที่กรมท่า ท่านเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ มีคนนับหน้าถือตามากมาย จึงไม่แปลกที่จะเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

“ว่าแต่เมื่อสักครู่คุณบอกว่ามาหาเพื่อน ไม่ทราบว่าเป็นเพื่อนของคุณคือใคร เพื่อฉันจะรู้จัก” หล่อนอาศัยอยู่ที่นี้มาตั้งแต่จำความได้ จึงรู้จักมักคุ้นเพื่อนบ้านในบริเวณนี้แทบทุกเรือน

“อ้อ เพื่อนของฉันเป็นชาวต่างชาติชื่อโรเบิร์ต มีภรรยาชื่อแคทลิน โรเบิร์ตรับราชการเป็นล่ามในกรมท่า เธอพอจะรู้จักบ้างหรือเปล่า”

“รู้จักค่ะ บ้านอยู่ทางโน้น เลาะดงไม้ข้างหลังไปก็ถึงแล้ว”

“จริงหรือ” ชายหนุ่มถามด้วยความดีใจ “ฉันเดินหาทั้งวัน ที่แท้ดงไม้บังอยู่นั่นเอง”

“แต่วันนี้ทั้งคุณจะไม่อยู่ เห็นบอกว่าจะไปทำธุระที่สถานกงสุล น่าจะกลับเย็นๆ”

“อ้าว อย่างนั้นหรือ ฉันตามหาบ้านของสองคนนั้นมาตั้งแต่เข้าพอเจอก็ไม่อยู่เสียอีก” เขากล่าวด้วยน้ำเสียงและท่าทางที่แสดงถึงความ

ผิดหวังจนน่าสงสาร

“เมื่อสักครู่คุณบอกว่าเดินหามาทั้งวัน แล้วรับอะไรมาบ้างหรือยัง ฉันหมายถึงอาหาร นี่ก็บ้ายแล้ว”

ชายหนุ่มส่ายหน้าเป็นคำตอบ

ท่าทางของเขาทำให้หล่อนเห็นใจ ความรู้สึกที่เรียกว่าหิวและอดอยากนั้นหล่อนก็เคยประสบมาด้วยตนเองยามที่คุณสร้อยกลั่นแก้งไม่ยอมเหลือข้าวปลาไว้ให้ และรู้ว่ามันทรมาณเพียงใด จึงตัดสินใจที่จะเลี้ยงข้าวเขามื้อหนึ่ง เพื่อแก้ตัวที่ทำให้เขาเจ็บตัว

“ถ้าอย่างนั้นคุณรอตรงนี้นะ เดี๋ยวฉันจะยกมารับมาให้คุณกินแก้หิวไปก่อน”

“อย่ารบกวนเลย ฉันทนได้”

“ไม่รบกวนหรอก อย่างน้อยก็เพื่อไถ่โทษที่ฉันตีหัวคุณ อย่าไปไหนเดี๋ยวฉันมา”

บุขบงไม่รอให้ชายหนุ่มตัดทานใดๆ อีก หล่อนเดินกลับไปยังโรงครัวทั้งที่เจ็บแปลบที่ข้อเท้า ตักข้าวกันกระทะที่เหลืออยู่ใส่จานสังกะสี ตักปลาตุ๋มกะทิสายบัวที่ยังเหลืออยู่หนึ่งตัวใส่ชามโคมสังกะสีใบเล็ก แล้วเดินกลับไปยังเรือนทาส

เมื่อหญิงสาวมาถึงเรือนทาส ก็อึ้งยังอยู่ที่เดิม เหนียงอยู่ตรงโคนเสา เหยียดขาออกด้วยท่าทางสบาย สีหน้าผ่อนคลายจนดูเหมือนมีรอยยิ้มบางเบาประดับอยู่

หล่อนเดินเข้าไปยื่นจานข้าวและชามกับข้าวที่พอจะหาได้ให้

“ตอนนี้บ้ายจัดแล้ว ของกินเหลือน้อย แต่น่าจะพอให้คุณประทังความหิวไปได้ ต้องขอโทษด้วย” หล่อนรีบออกตัวเพราะอาหารที่หล่อนนำมาให้นั้นน้อยและไม่สมศักดิ์ศรีพอที่จะเลี้ยงแขก แต่ก็ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้ในตอนนี้

ชายหนุ่มยิ้มละไม แวตฉายชัดถึงความขอบคุณในน้ำใจ

“แค่นี้ก็ขอบคุณมากแล้ว เธอมีน้ำใจที่งดงามมาก”

คำชมตรงๆ นั้นทำให้หล่อนรู้สึกแปลกๆ ใบน้ำร้อนผ่าวอีกครั้ง อาจจะเป็นเพราะไม่เคยมีชายใดชมหล่อนอย่างนี้มาก่อน จึงเก็บคำชมเอาไว้ในใจด้วยความปลาบปลื้มที่ได้ช่วยเหลือคนที่กำลังลำบาก

“กินเสียเถอะค่ะ”

ชายหนุ่มรับชามข้าวกับกับข้าวมา แล้วดวงตาของเขาก็เป็นประกาย สุกใสเหมือนเด็กที่ได้ของเล่นถูกใจ

“นี่ต้มกะทิสายบัวไซ้ใหม่”

“ไซ้ค่ะ มีอะไรหรือเปล่า หรือคุณกินไม่ได้” หล่อนกล่าวอย่างเป็นกังวลเพราะตอนนี้ในครัวเหลือกับข้าวเพียงอย่างเดียว

“ใครว่าละ มันเป็นอาหารโปรดของฉันที่ไม่ได้กินมาหลายปี เหลือเกินแล้ว ชอบใจเธอมากสำหรับอาหารมื้อแรก”

คำพูดของเขาทำให้บุษบงค่อนข้างแปลกใจ ปกติอาหารจานนี้เป็นเพียงอาหารพื้นๆ บ้านไหนก็ทำกัน หรือว่าที่บ้านเขาจะมีคนเกลียดอาหารชนิดนี้เช่นเดียวกับบ้านของหล่อน จึงไม่ได้รับอนุญาตให้ทำเช่นกัน ครั้นจะถามก็เห็นเขากำลังเอร็ดอรอย จึงตัดสติใจไม่ถามเขา

“อ่อยมาก เธอทำเองหรือ” เขาหันมาถาม ดวงตาพร่างพราว เต็มไปด้วยความสุข

“ใช่ ฉันทำเอง” หล่อนตอบรับด้วยรอยยิ้มแห่งความสุขไม่แพ้กัน “และถ้าอ่อย คุณต้องกินให้หมด ไม่อย่างนั้นจะเสียน้ำใจคนทำอย่างฉันมาก”

“ไม่ต้องกลัวหรือกรรเรื่องนั้น ฉันจะไม่ให้เหลือแม้แต่ก้างเลยทีเดียว”

คำตอบนั้นทำให้บุษบงยิ้มออกมาได้ นับว่าเป็นยิ้มแรกหลังจากที่แปลงผักถูกทำลายลงไป

“ถ้าอย่างนั้นเชิญคุณตามสบายเถอะ ฉันคงต้องไปก่อน หายมานานทางบ้านจะดูเอา ถ้วยชามวางไว้ตรงนี้ก็ได้อ ส่วนเรื่องบ้านครุเหม่ม

ฉันจะพาคุณไปเย็นนี้ ตอนนี้อยู่คุณควรจะพักผ่อน” หล่อนแนะนำแล้วมองไปบนศีรษะซึ่งไม่หนักหนาอะไรก็จริง แต่คงสร้างความเจ็บปวดให้ไม่น้อย

“เรื่องบ้านนั้นเดี๋ยวฉันไปเองก็ได้ เพียงแต่เธอบอกทางมาเถอะ ฉันรบกวนเธอมากแล้ว”

เมื่อเขากล่าวเช่นนั้น บุษบงก็ยอมบอกทาง หล่อนไม่คิดหรือว่าการนำทางให้เขาเป็นเรื่องลำบาก แต่หล่อนเกรงว่าตอนเย็นนี้อาจจะมีหลายสิ่งที่จะต้องทำจึงอาจจะทำให้เขาต้องเสียเวลาคอย

“คุณเดินลัดหลังดงไม้ไผ่ไป แล้วข้ามสะพาน บ้านอยู่ตรงตีนสะพานเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวทาสีขาว มีรั้วรอบขอบชิดต่างจากบ้านหลังอื่นสังเกตไม่ยากหรอก” หล่อนพยายามอธิบายให้ละเอียดที่สุด เพราะเกรงว่าหากเขาหลงออกนอกเส้นทางแล้วจะลำบาก พอมีดีคำชาวบ้านมักจะเข้านอนเร็ว ดับไฟดับไฟจนมืดมืดไปหมด

“ขอบใจเธออีกครั้ง”

“ไม่เป็นไรหรอกค่ะ ฉันไม่ถือว่ามันเป็นเรื่องหนักหนาอะไร”

เมื่อเสร็จภารกิจ บุษบงก็คิดจะหันหลังกลับ ทว่าถูกเรียกเอาไว้ก่อนด้วยเสียงทุ้มกังวาน

“เดี๋ยว เธอชื่ออะไร”

“ฉันชื่อบุษ บุษบง” หล่อนตอบแล้วหันหลังเดินจากไปทันที ใจดวงน้อยอ้อมเอิบประหลาด แม้วันนี้การมาเหยียบย่างที่เรือนทาสจะไม่ได้พบแม่ แต่ก็ไม่ไร้ความหมายเสียทีเดียว หล่อนมีความสุขกับการเป็นผู้ให้ แม้การให้ของหล่อนนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติอันมหาศาล แต่มันเป็นสิ่งที่ผู้รับต้องการ จึงทำให้หล่อนมีความสุข

